

- LAD OS SÆTTE GRÆNSER

OPFØLGNINGSRAPPORT

AF DE OPLEVEDE EFFEKTER FOR FAGPERSONER
OM SEKSUELLE OVERGREB MOD BØRN
PÅ LANDSDÆKKENDE PLAN

SOCIALSTYRELSEN
NOVEMBER 2020

NAALAKKERSUISUT
GOVERNMENT OF GREENLAND

INDHOLDSFORTEGNELSE

INDLEDNING.....	3
BESKRIVELSE AF HÅNDBOGEN.....	5
FORMÅL.....	7
MÅLGRUPPEN.....	7
CENTRALE BEGREBER.....	8
OPFØLGINGSRAPPORTENS OPBYGNING.....	9
ANVENDT DATA.....	10
KOMMUNEFORDELING.....	11
AVANNAATA KOMMUNIA.....	12
PROFESSIONEL TVIVL.....	13
Byer.....	14
Bygder.....	16
Oplevet effekt: øget handling ved mistanke.....	19
UNDERRETNING.....	20
Byer.....	21
Bygder.....	22
Oplevet effekt: øget underretninger og varetagelse af den skærpede underretningspligt.....	23
SEKSUELT BEKYMRENDE ADFÆRD.....	23
Byer.....	25
Bygder.....	26
Oplevet effekt: udbytterigt viden om seksuelt bekymrende adfærd.....	27
KOMMUNE QEQERTALIK.....	28
PROFESSIONEL TVIVL.....	29
Byer.....	30
Bygder.....	31
Oplevet effekt: mindre tvivl og øget opsporing.....	31
UNDERRETNING.....	32
Byer.....	33
Bygder.....	34
Oplevet effekt: øget parathed til at udarbejde underretninger ved opstået tilfælde.....	34
SEKSUELT BEKYMRENDE ADFÆRD.....	35
Bygder.....	36

Byer.....	36
Oplevet effekt: et frygtet emne erstattet med åbenhed	38
QEQQATA KOMMUNIA	39
PROFESSIONEL TVIVL.....	39
Oplevet effekt: meget lidt professionel tvivl i kommunen	41
UNDERRETNING.....	41
Oplevet effekt: stort kendskab til arbejdsgangen vedr. underretninger	42
SEKSUELT BEKYMRENDE ADFÆRD.....	43
Bygder.....	44
Byer.....	44
Oplevet effekt: Sunde grænser er blevet tydeligere blandt fagpersoner	45
KOMMUNEQARFIK SERMERSOOQ	47
PROFESSIONEL TVIVL.....	47
Oplevet effekt: Mere viden om underretningspligt og styrket relationer med børn	50
UNDERRETNING.....	50
Oplevet effekt: tydeligere forståelse for udarbejdelse af underretninger samt mere lydhør mod børn.....	52
SEKSUELT BEKYMRENDE ADFÆRD.....	53
Oplevet effekt: Mindsket tvivl og øget handlekompetencer	55
KOMMUNE KUJALLEQ	56
PROFESSIONEL TVIVL.....	56
Byer.....	58
Bygder.....	58
Oplevet effekt: Øget dialog samt aftabuisering.....	59
UNDERRETNING.....	59
Byer.....	60
Bygder.....	61
Oplevet effekt: Øget handling på baggrund af øget viden om underretninger	61
SEKSUELT BEKYMRENDE ADFÆRD.....	62
Byer.....	63
Bygder.....	63
HOVEDKONKLUSION	65
FORMÅL 1: AFDÆKNING.....	66
FORMÅL 2: VURDERING AF HÅNDBOGENS VIRKE	68
Avannaata Kommunια.....	69
Kommune Qeqertalik.....	70

Qeqqata Kommunua.....	71
Kommuneqarfik Sermersooq.....	72
Kommune Kujalleq.....	74
FORMÅL 3: ANBEFALINGER.....	75
Særskilt opmærksomhed for bygder.....	75
Øget opmærksomhed om sund seksualitet.....	75
Mere generelt oplysningskampagne om børn med seksuelt bekymrende adfærd.....	75
Yderligere forankring af Håndbogen via uddannelsesinstitutioner.....	76
Evaluering af Håndbogens virke	76
LITTERATURLISTE.....	77

INDLEDNING

Naalakkersuisuts strategi mod seksuelle overgreb 2018-2022 blev lanceret d. 20. august 2018. Strategien har målet om at skabe positive forandringer og nedbringe antallet af seksuelle overgreb på landsdækkende plan, ved at sikre den bedst mulige hjælp og støtte til alle borgere, der er berørte af seksuelle overgreb.

Killiliisa strategien er funderet på en såkaldt følgegruppe, som er et stærkt tværfagligt samarbejde mellem forskellige fagområder for at sikre en mere helhedsorienteret indsats. Følgegruppens hensigt er ligeledes at kunne styrke vidensdeling mellem relevante aktører og herfra leverer kvalificerede tilbud til de berørte borgere.

Strategien indeholder seks hovedtemaer med hvert især tilknyttede mål samt forslag til indsatser på området. De seks hovedtemaer er:

1. Information & vidensdeling
2. Forebyggelse
3. Tværfagligt samarbejde
4. Ofre og pårørende
5. Lokalsamfundet
6. Personer med seksuelt krænkende adfærd

Siden lanceringen af strategien i 2018, har Killiliisa etableret en række initiativer med seks tilknyttede hovedtemaer. *Håndbogen for fagpersoner omkring seksuelle overgreb mod børn*¹ (fremover nævnt som Håndbogen) har blandt andet været en konkret leverance ud af en blanding mellem flere punkter fra hovedtemaerne, hvoriblandt Håndbogen skulle bidrage til at skabe positive forandringer samt være med til at forebygge seksuelle overgreb.

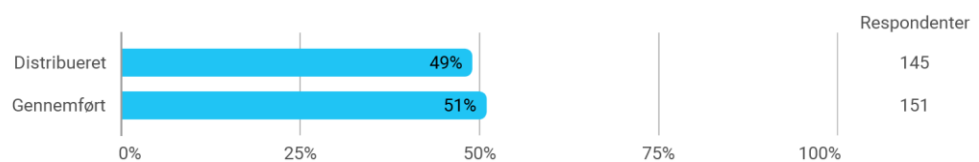
Killiliisa følgegruppens vurdering var at der her i landet manglede noget håndgribeligt materiale om seksuelle overgreb. På baggrund af dette blev Håndbogen til. Håndbogen er derfor en leverance der

¹ Killiliisa Håndbogen: <https://naalakkersuisut.gl/~media/Nanoq/Files/Attached%20Files/Familie/DK/2019/Killiliisa%20h%C3%A5ndbog%20DA.pdf>

blev etableret i tæt samarbejde med følgegruppen. Følgegruppen har desuden givet inputs til indholdet af Håndbogen.

Opfølgingsrapportens formål er derfor at vurdere hvorvidt Håndbogen fungerer i overensstemmelse med Håndbogens formål. Det er nævneværdigt at sige at opfølgingsundersøgelsen er blevet iværksat et halvt år efter Håndbogens offentliggørelse og distribuering.

Nedenstående figur viser, at opfølgningsskemaet omkring Håndbogen er blevet uddelt landsdækkende til i alt 296 fagpersoner², både faglærte som ufaglærte. Dog kan der være langt flere ud over de 296 fagpersoner, der har modtaget Håndbogen. Ud af de 296 personer, har 151 personer besvaret spørgeskemaet. Det svarer til en svarprocent på 51 %, som desuden anses som tilfredsstillende og valideringsværdigt til at kunne udføre en kvalificeret opfølgning og vurdering af Håndbogens virke ude på kysten. Alle kommuner er repræsenteret i undersøgelsen.

Figur 1: Oversigt over besvarelsesprocent over alle kommuner

² Fagpersoner er betegnet i Håndbogen, som faglærte eller ufaglærte personer der til dagligt arbejder med børn og unge i Grønland. Derfor vil opfølgingsrapporten også fremover nævne Fagpersoner.

BESKRIVELSE AF HÅNDBOGEN

Killiliisa Håndbogens formål er at nå ud til alle der arbejder med børn og unge i Grønland, faglærte som ufaglærte. Håndbogen indeholder 5 dele:

- Del 1: Forebyggelse og tidlig opsporing
- Del 2: Håndtering
- Del 3: Tværfagligt samarbejde
- Del 4: Hvor er der hjælp at hente?
- Del 5: Mere viden om seksuelle overgreb mod børn

Alle dele afsluttes enten med casestudier for at give konkrete og håndgribelige eksempler på emnets omfang, eller med henvisninger til yderligere viden om indholdet.

Del 1 af håndbogen, fokuserer meget på tegn og reaktioner ved børn som har været udsat for seksuelle overgreb, og giver anledning til at nedbryde tabu omkring emnet.

Del 2 af håndbogen, har især fokus på håndtering af mistanke om mistrivsel blandt børn, og giver anledning til en klar og tydelig illustrering af vejledninger til en underretning til myndighederne.

Del 3 har særligt fokus på den rolle og ansvarsfordeling, der kræves ved håndtering ved bekymring af børn.

Del 4 henviser og påminder om vigtigheden til at være påpasselig og opmærksom på sig selv under arbejdstiden.

Den sidste og 5. del videregiver yderligere viden og informationer, omkring eftervirkningerne af seksuelle overgreb vedr. selvmordstanker, misbrugsproblematikker m.m.

Håndbogen er en leverance, som er blevet til i tæt samarbejde med Killiliisa følgegruppen, hvor gruppen har givet inputs til selve indholdet af Håndbogen. Det har været følgegruppens faglige vurdering og viden fra praksis, at der var mangel på et håndgribeligt materiale med værktøjer og redskaber til forebyggelse og håndtering af seksuelle overgreb mod børn. Følgegruppen har haft en vigtig rolle i forhold til at give inputs til Håndbogen. Følgegruppen har efterfølgende været med til

at kvalitetssikre den endelige udgave. Sproget i Håndbogen er skrevet på et hverdagsprog, så alle, faglærte som ikke faglærte, der til dagligt har kontakt til børn kan få gavn af bogen. Det var både i Socialstyrelsens og følgegruppens interesse at Håndbogen henvender sig til alle medarbejdere og dermed opnå den bedste effekt.

Håndbogens cases tager udgangspunkt i realistiske og faktiske forhold og kontekst i Grønland. Det gør at fagpersonerne bedre kan relatere sig til de fiktive cases. Det er nævneværdigt at bemærke, at nogle af casene er udarbejdet af to af rollemodellerne fra Killiliisas Rollemodelkorps. Rollemodelkorpset blev dannet i sommeren 2018 og består af seks rollemodeller, som enten selv har været udsat for seksuelle overgreb før eller senere i livet, eller er pårørende til personer, der har været udsat for overgreb. Rollemodelkorpset understøtter arbejdet med at sikre en fortsat aftabuisering omkring seksuelle overgreb. Socialstyrelsen har lagt vægt på en tilstrækkelig personlig udvikling samt bearbejdelse af overgrebene hos rollemodellerne, så de har den rette styrke til at være rollemodeller og stå frem i offentligheden. Det er vigtigt fordi deres arbejde er så sårbart, men et meget vigtigt emne. Rollemodelkorpsets arbejde bidrager til at skabe åbenhed og håb til at eksemplificerer muligheden for personer som har været udsat samt pårørende, til at komme videre i livet med en forbedret tilværelse efter seksuelle overgreb³.

³ Killiliisa Årsrapport 2019:

<https://naalakkersuisut.gl/~media/Nanoq/Files/Publications/Familie%20og%20Justits/DK/Killiliisa%20Arssrapport%202019%20DA%20web.pdf>

FORMÅL

Formålet med Opfølgingsrapporten er tredelt:

- *Afdækning af hvor Håndbogen er blevet modtaget langs kysten, og herfra skabe overblik over Håndbogens eventuelle efterspørgsel, eller fortsat mangel på distribuering.*
- *Vurdering af hvorvidt Håndbogen fungerer i overensstemmelse med Håndbogens formål.*
- *Indsamle anbefalinger til Håndbogens forankring og videre arbejde på det landsdækkende plan.*

Ved udarbejdelsen af Håndbogen blev følgende formål med komponeringen fastlagt:

- *At forebygge at børn bliver udsat for seksuelle overgreb, eller at overgrebene gentager sig.*
- *At opdage seksuelle overgreb mod børn så tidligt som muligt.*
- *At handle ved mistanke eller kendskab til seksuelle overgreb mod børn, så overgrebene stoppes, og børnene får den rette hjælp.*

MÅLGRUPPEN

Målgruppen for Killiliisa Håndbogen er alle fagpersoner, faglært som ufaglært, der arbejder med børn og unge i Grønland. Målgruppen rækker derfor ud til alle fagpersoner, som har et ansvar for at bidrage til, at seksuelle overgreb mod børn bliver forebygget og bekæmpet. Det betyder desuden, at målgruppen rækker ud til arbejdspladser såsom; daginstitutioner, skole- og fritidsområdet, døgninstitutionsområdet, politiet, sundhedsvæsenet m.m.

Det har været hensigten med målgruppen for Håndbogen at nå ud til især fagpersoner som nødvendigvis ikke har den viden der skal til, for at kunne opspore og handle i sager om seksuelle overgreb blandt børn. Ligeledes har det været intentionen at nå ud til de fagpersoner, som selv har været udsat for seksuelle overgreb, og derfor kan have svært ved at handle i forhold til at udarbejde komplicerede sager om seksuelle overgreb.

Det er en kendsgerning, at der ikke er de tilstrækkelige ressourcer alle steder, især i mindre byer og bygder. Hensigten med Håndbogen har været at nå ud til bygder hvor fagpersoner der arbejder med børn og unge sidder meget isoleret i den daglige arbejdsdag. De sidder tit alene med et stort ansvarsområde, og har manglet værktøjer til forebygge, opdage og handle på mistanke om seksuelle overgreb. Håndbogen er skrevet i et klart og handleanvisende sprog, så bogen er nem at gå til for alle, faglærte som ufaglærte.

Håndbøgerne er blevet distribueret ud til alle af landets fem kommuner, til en bred vifte af ledere på forskellige fagområder. Lederne har fået ansvaret for, at distribuerer Håndbøgerne videre til relevante fagpersoner ved byer og bygder inden for deres fagområde. De diverse grafer i opfølgingsrapporten, hvor der er 0 % af respondenter, kan være en indikation på, at Håndbogen samt/eller opfølgingsundersøgelsen ikke er nået frem til arbejdspladsen.

CENTRALE BEGREBER

I formålet med Håndbogen anvendes flere begreber, som er blevet defineret og uddybet under afsnittet af 'Ordbog'. Disse er:

FAGPERSONER > Alle voksne, der arbejder med børn og unge, uanset om de er faglærte eller ufaglærte

BØRN > Alle børn mellem 0 og 18 år.

KOMMUNEN > Den afdeling i kommunen, der modtager og behandler underretninger om børn, der har behov for støtte.

FOREBYGGELSE > En faglig opgave, der går ud på at forhindre, at børn bliver udsat for seksuelle overgreb.

OPSPORING > En faglig opgave, der går ud på at opdage, hvis børn bliver udsat for seksuelle overgreb, så tidligt som muligt.

HÅNDBOG > En faglig opgave, der går ud på at handle på det rigtige tidspunkt og på den rigtige måde, når det er blevet opdaget, at et barn har været udsat for seksuelle overgreb.

SEKSUELLE OVERGREB > Alle former for seksuelle handlinger, der er rettet mod et barn.

IKKE-FYSISK SEKSUELLE OVERGREB > Seksuelle handlinger, som barnet ser på, f.eks. at nogen rører ved sig selv på en seksuel måde eller blotter sig. Fysisk seksuelle overgreb: Seksuelle handlinger, som barnet direkte bliver udsat for, f.eks. at blive rørt ved eller få taget tøjet af i en seksuel sammenhæng eller at blive udsat for samleje.

PÆDOFI > En tilstand, hvor en person tiltrækkes seksuelt af børn og ønsker et seksuelt samvær med dem. Det er ikke alle pædofile, der gennemfører seksuelle aktiviteter med børn, og det er ikke altid, at den, der begår seksuelle overgreb mod børn, er pædofil.

INCEST > Incest eller blodskam er, når der er et seksuelt forhold mellem biologisk beslægtede. Det kan være mellem voksne, mellem børn eller mellem voksne og børn. Incest er i juridisk forstand ulovligt og kan straffes ligesom andre former for seksuelle overgreb.

TEGN OG REAKTIONER > Måder, børn viser, at der er noget galt i deres liv, f.eks. at de bliver udsat for seksuelle overgreb. Mistanke: Når du overvejer, om et barn har været udsat for seksuelle overgreb, men du ikke ved det, f.eks. barnet har tegn og reaktioner på mistrivsel.

VIDEN > Når du ved, at et barn har været udsat for seksuelle overgreb, f.eks. fordi barnet har fysiske tegn på overgreb, eller fordi barnet har fortalt, at det har været udsat for seksuelle overgreb.

UNDERRETNING > En underretning er en orientering til kommunen, om at et barn har behov for støtte. Det er besluttet i lovgivningen, at du har pligt til at underrette kommunen, hvis du kender et barn, der har behov for støtte.

SOCIALFAGLIG UNDERSØGELSE > Den undersøgelse, sagsbehandleren skal lave, når et barn har behov for støtte.

CR – DEN CENTRALE RÅDGIVNINGSENHED > En central enhed i Socialstyrelsen, der rådgiver og holder kurser for fagpersoner.

BØRNEREJSEHOLDDET > Et rejsehold af flere teams, som rejser rundt i Grønland efter behov, for at børn, der har været udsat for seksuelle overgreb, får terapeutisk behandling.

REJSEHOLDDET > Et rejsehold som ovenstående, men som tilbyder terapeutisk behandling for voksne, som lider af senfølger af seksuelle overgreb i barndommen.

RÅDGIVNINGSLINJEN TUSAANNGA > Telefonlinje for alle børn, unge og voksne, som har behov for at tale eller skrive med nogen omkring problematikker i livet.

PROFESSIONEL TVIVL > Når fagpersoner har svært ved at sætte ord på, eller mangler værktøjer til at handle på en mistanke om seksuelle overgreb mod børn.

BØRN MED SEKSUELT BEKYMRENDE ADFÆRD > Når børn udviser en bekymrende seksualiseret adfærd og har svært ved at forstå grænser.

OPFØLGNINGSRAPPORTENS OPBYGNING

Opfølgingsrapporten af Håndbogen er opbygget således, at den først og fremmest skaber et overordnet billede af Håndbogens virke fordelt landets fem kommuner. Ved hver kommune er rapporten fordelt på byer og bygder under følgende hovedtemaer:

- [Professionel tvivl](#)
- [Underretning](#)
- [Seksuelt bekymrende adfærd](#)

Disse hovedtemaer er blevet udplukket på baggrund af hovedvægten af fagpersonernes tilbagemeldinger fra opfølgingsundersøgelsen.

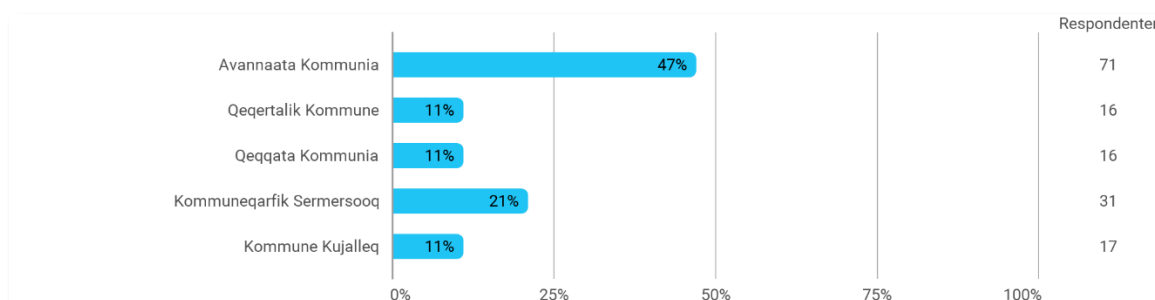
Efter undersøgelsen af Håndbogens virke ved overnævnte temaer, omtales de overordnede oplevede effekter på kommunebasis. Opfølgingsrapporten afsluttes med en hovedkonklusion samt anbefalinger til det viderearbejde.

ANVENDT DATA

Data vedrørende opfølgingsundersøgelsen er indsamlet i perioden marts 2020 - maj 2020. Opfølgingsrapporten er baseret på en omfangsrig indsamling af data på alle fagområder, som til dagligt arbejder med børn og unge. Det er for at sikre forskellige perspektiver af Håndbogens virke og give et mere nuanceret billede af brugen og effekten af Håndbogen.

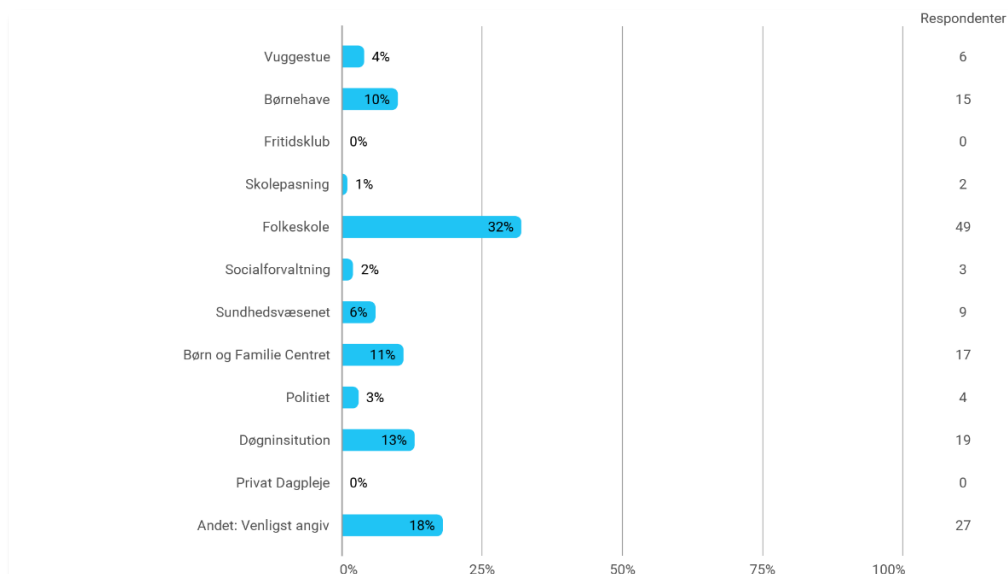
Skemaet til opfølgingsundersøgelsen er sendt ud til 296 fagpersoner, hvor 51 % af disse har besvaret opfølgningsskemaet. Fagpersonerne har fungeret som informanter, som har givet de nødvendige statistiske data, der anvendes i opfølgingsundersøgelsen. 51 % respondenter anses som statistisk validt idet der er en bred tværfaglig repræsentativitet i gruppen af fagpersoner bosat i landets byer og bygder.

Den elektroniske opfølgingsundersøgelse blev udsendt til alle kommuner. Nedenstående graf illustrer svarprocenten fordelt på landets fem kommuner:

Figur 2: Gennemførelsesprocent af opfølgningsskema fordelt på kommuner.

Opfølgningsskemaet blev besvaret af en bred vifte af fagområder, hvilket nedenstående graf illustrerer:

Figur 3: Svar fra opfølgingsundersøgelsen. Spørgsmål: I hvilket fagområde arbejder du?

I kategorien 'Andet' er blandt andet fagpersoner fra Børnerettighedsorganisationen MIO, Pissassarfik, SPS, NPK, og generelt kontormedhjælpere på socialkontorer i bygderne repræsenteret. Disse fagpersoner kan på forskellig vis have berøring med børn i deres daglige arbejde.

KOMMUNEFORDELING

Følgende afsnit gennemgås datamaterialet på kommunebasis hvor de oplevede erfaringer og effekter af Håndbogen bliver præsenteret. Under hver kommune vil man have fokus på de oplevet effekter fordelt på byer og bygder. Desuden vil man under hver kommune have fokus på følgende hovedtemaer:

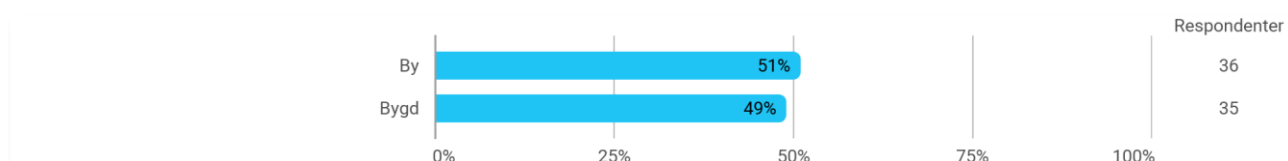
- [Professionel tvivl](#)
- [Underretning](#)
- [Seksuelt bekymrende adfærd](#)

Disse hovedtemaer er blevet uddraget på baggrund af hovedvægten af fagpersonernes tilbagemeldinger fra opfølgingsundersøgelsen.

AVANNAATA KOMMUNIA

Avannaata Kommunia er den kommune med flest bygder i landet, nemlig med 23 i alt. Avannaata Kommunia's centrale administrations by, ligger i Ilulissat.

I Avannaata Kommunia er besvarelsesprocenten på opfølgningsskemaet, fordelt på henholdsvis 51 % af fagpersoner i byerne, og 49 % af personer ved bygderne.

Figur 4: Andelen af besvarelsesprocent mellem byer og bygder i Avannaata Kommunia.

20 bygder ud af 23 har besvaret opfølgningsskemaet. Blot 3 bygder (Qeqertat, Savissivik, og Siorarpaluk) har ikke besvaret opfølgningsskemaet, hvilket kan give en indikation på at hverken Håndbogen, eller opfølgningsskemaet ikke er nået ud til de tre nævnte bosteder. Illorsuit og Nuugaatsiaq deltog ikke i undersøgelsen da bygderne på nuværende tidspunkt er forladte grundet tsunamien i 2017.

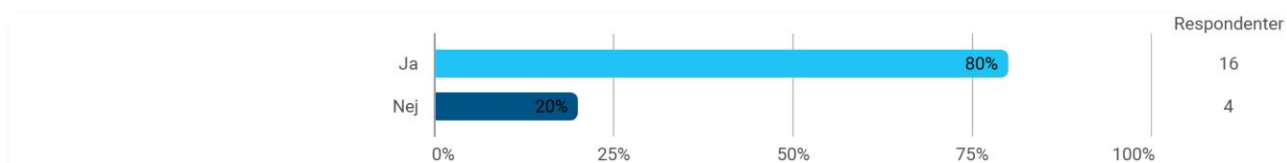
I det følgende afsnit præsenteres de tre hovedtemaer: professionel tvivl, underretning samt seksuel krænkende adfærd blandt børn. Derudover vil fagpersonernes centrale udsagn og konkrete eksempler på hvorledes Håndbogen har været behjælpelig blive belyst under hver af de tre hovedtemaer.

PROFESSIONEL TVIVL

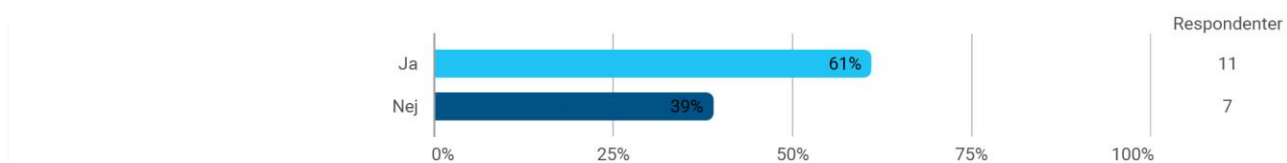
Afsnittet belyser *professionel tvivl*⁴, som er defineret ved; Fagpersoner som har svært ved at sætte ord på, eller mangler værktøjer til at handle på en mistanke om seksuelle overgreb mod børn.

Både byer og bygder i Avannaata Kommunia, har der været tvivl blandt fagpersoner omkring konkrete handleplaner, når et barn har udvist tegn på at havde været udsat for seksuelle overgreb.

Følgende graf illustrerer andelen af fagpersonernes behov for at læse i Håndbogen fordelt på byer og bygder. Nedenstående graf viser at 80 % af fagpersoner i byerne i Avannaata Kommunia har haft behov for at læse i Håndbogen ved opstået professionel tvivl, mens behovet for Håndbogen ved tvivl i bygderne ligger på 61 %.

Figur 5: Fagpersoner i byernes behov for at læse i Håndbogen ved opstået tvivl om mistanke om seksuelle overgreb mod børn. Spørgsmål: Har du haft behov for at læse i Killilisa Håndbogen i de situationer du har været i tvivl om arbejdsgangen, når et barn har vist tegn på at være udsat for seksuelle overgreb?

Figur 6: Fagpersoner i bygdernes behov for at læse i Håndbogen ved opstået tvivl om mistanke om seksuelle overgreb mod børn. Spørgsmål: Har du haft behov for at læse i Killilisa Håndbogen i de situationer du har været i tvivl om arbejdsgangen, når et barn har vist tegn på at være udsat for seksuelle overgreb?

⁴ Fremover betegnet som tvivl

Det større behov for at læse i Håndbogen ved opstået tvivl i byerne end bygderne, kan være en indikation på, at fagpersonerne i byerne har haft større åbenhed for dialog ved tvivl og hermed få sparring hos andre kolleger eller ledelsen. Fagpersoner ved bygderne har på den anden side, ikke med garanti haft samme muligheder med dialog ved opstået tvivl med andre kolleger eller ledelse grundet manglende ressourcer. Derudover kan berøringsangst ved mistanke om seksuelle overgreb eventuelt være en kendsgerning ved bygderne, som gør at handling ved mistanke eller tvivl, ikke altid forekommer. Det opsummerer, at behovet for brug af Håndbogen ved tvivl har været højere for fagpersonerne ved byerne, og en del lavere i bygderne.

Nedenstående afsnit karakteriserer nogle af de centrale eksempler og udsagn på, hvordan Håndbogen har været brugbar i situationer, hvor tvivl opstår omkring seksuelle overgreb mod børn. Afsnittet er fordelt i byer og bygder med henblik på at determinerer eventuelle kontraster af udsagn ved større og mindre lokalsamfund. Afsnittet behandler ikke alle udsagn som fagpersonerne har beskrevet i datamaterialet, men fokuserer på henholdsvis: Øget handling ved mistanke ved bygderne og mere omstillingsparathed ved opstået mistanke i byerne.

Byer

Sager om seksuelle overgreb mod børn sætter et ansvar for fagpersonerne om at have en vis grad af omstillingsparathed. De fleste fagpersoner fra byerne i Avannaata Kommunia adresserer deres allerede etablerede omstillingsparathed til at håndtere sager om seksuelle overgreb mod børn. På den måde har de allerede forebyggende indsatser i gang, for at bekæmpe seksuelle overgreb.

En fagperson fra Børn og Familiecentret beskriver for eksempel:

"Jeg har ikke observeret børn som jeg synes jeg har haft årsag til at være bekymret for. Men, i og med at jeg har læst i håndbogen, ved jeg nu klart og tydeligt, hvor og hvordan jeg skal handle hvis det en dag skulle blive aktuelt."

En anden fagperson fra sundhedsvæsenet beskriver sin taknemmelighed over Håndbogens enkelte måde at vejlede på, ved opstået sager om seksuelle overgreb mod et barn:

"Håndbogen giver konkrete handleanvisninger om børn som har været udsat for seksuelle overgreb, som hjælper mig enormt meget i mit arbejde."

En fagperson fra daginstitutionsområdet indikerer også, at emnet omkring seksuelle overgreb blandt børn har været et tabubelagt emne:

"Jeg husker at jeg engang var meget bekymret omkring et barn i børnehaven. Dengang havde jeg ingen idé om hvem eller hvor jeg skulle kontakte. Da jeg endelig handlede på min bekymring, fik jeg at vide at der ikke var noget at gøre."

Det indikerer at fagpersonen tænker anderledes i dag, i forhold til fortiden, eventuelt eftersom Håndbogen har givet konkrete værktøjer til at aftabuiserer omkring emnet og herved øge handlingen ved mistanke om seksuelle overgreb mod børn.

I datamaterialet er det dog et gennemgående tema, at fagpersoner har givet udtryk for omstillingsparathed ved opstået mistanke, når det gælder de større lokalsamfund. En fagperson fra en fritidsordning for børn fortæller, hvordan Håndbogen har givet anledning til et forøget tværfagligt samarbejde, samt en åben dialog om emnet seksuelle overgreb mod børn:

"Håndbogen fik mig til at indse at jeg blev nødt til at drøfte mine bekymringer om et barn til en anden fagperson i skolen. Jeg fortalte om mine observationer og bekymringer for barnets lærer, som genbekræftede at havde observeret de samme mønstre. Fra vores dialog om samme bekymring, var årsagen til at læreren så kontaktede socialforvaltningen."

Det er et håndgribeligt bevis på, at Håndbogen, i det her tilfælde har resulteret i en konkret handling, hvor professionel tvivl, er lykkedes med at blive tilsidesat, ved hjælp af at sætte ord på en mistanke om seksuelle overgreb mod barnet. Derudover er det en konkret definition på det tværfaglige samarbejde, hvor samarbejdet handler om dialog og en fælles forståelse til det viderearbejde.

Emnet omkring seksuelle overgreb mod børn er dog ikke noget, som bliver drøftet nok i alle samfundslag, mener en fagperson fra daginstitutionsområdet:

”Jeg har erfaring med et barn fortæller om sine oplevelser omkring overgreb. Jeg vidste ikke hvad jeg skulle gøre, selvom det ansvar til det videre forløb lå hos mig. Jeg ved herfra også at der slet ikke er nok viden, eller nok debat til at drøfte emner omkring seksuelle overgreb. Vi mangler viden om emnet via tv, reklamer, radio, plakater og meget mere. Det er så vigtigt at vi som fagpersoner skal vide mere hvad vi skal gøre, men endnu vigtigere er at disse børn som har været udsat, bliver grebet i systemet når de ytre sig om gruelige realiteter. Til sidst men ikke mindst, så synes jeg at man bør have mere fokus på krænkerne. Hvilke konsekvenser får de når de begår overgreb? Ingenting. Der er personer som ellers gerne vil kontakte myndighederne omkring krænkeren, men fordi der ingen konsekvenser er for dem, holder de sig tilbage.”

Fagpersonen efterspørger altså mere debat om emnet, og yderligere aftabuivering især, når det angår personen, som begår overgrebene hos børnene. Her er det vigtigt at pointere, at der på nuværende tidspunkt udarbejdes et Støtte- og behandlingstilbud til voksne med seksuel krænkende adfærd mod børn og unge under 18 år med henblik på at forebygge nye overgreb. Dette tiltag er et led i Killiliisas strategi. På nuværende tidspunkt eksisterer der ikke aktuelle form for støtte eller behandlingstilbud til denne målgruppe.

Fagpersoner fra forskellige fagområder i Avannaata Kommunia har en fælles opfattelse af at Håndbogen har en positiv effekt i forhold til at øge handling og i forhold til styrket tværfagligt samarbejde ved opstået mistanke om seksuelle overgreb mod børn.

Bygder

Datamaterialet viser, at fagpersonerne ved de mindre lokalsamfund, før i tiden har haft minimal, eller ikke eksisterende handlekraft, når man har observeret børn, som muligvis er udsat for seksuelle overgreb eller har givet tegn på overgreb. Manglende handling på grund af tvivl har været tendensen ifølge datamaterialet. Dette har nu ifølge fagpersoner bosat i bygderne ved Avannaata Kommunia, ændret sig til konkrete handlinger efter en afklarende læsning og vejledning i Håndbogen. Det er dog

nævneværdigt at pointerer at det her pågældende billede udelukkende gælder de tendenser man har samlet i datamaterialet, og dermed ikke illustrerer realiteten ved alle bygder under den pågældende kommune.

En fagperson fra en skole i en bygd ved Avannaata Kommunia fortæller f.eks., hvordan Håndbogen har virket som en ahaoplevelse for vedkommende. Det har betydet at fagpersonen handler ved den mindste tvivl om en bekymring om et barn, som muligvis har været udsat for seksuelle overgreb:

"Håndbogen har givet mig en øjenåbner og forståelse for at jeg rent faktisk har set mange tegn og reaktioner på mange børn som muligvis har været udsat for seksuelle overgreb. Nu holder jeg mig ikke længere tilbage for at lave underretninger eller handling på mine observationer og tvivl."

Det betyder, at fagpersonen har øget bevidstheden om børn som eventuelt kan udvise tegn på mistriksel, som vedkommende har observeret og øget den forebyggende ud fra den nyerhvervede viden fra Håndbogen. En anden fagperson fra en anden bygdeskole har ligeledes øget deres omstillingsparathed, hvis der skulle opstå tvivl eller mistanke omkring overgreb mod et barn:

"Håndbogen har givet os en mulighed for at tænke over hvad vi kan sige til et barn, som har været udsat for seksuelle overgreb, samt at drøfte en handleplan når det er vi observerer et barn med tegn og reaktioner på overgreb."

Fagpersonen omtaler desuden sit udsagn i flertal, hvilket giver en indikation på, at vedkommende har haft en dialog om emnet med kollegerne på skolen.

En anden fagperson fra et socialkontor i en bygd har sat ord på, hvordan tvivl fyldte meget i det daglige arbejde og beskriver det således:

"Jeg var meget i tvivl om jeg skulle kontakte centraladministrationen, omkring et barn jeg var bekymret for. Det var den allerførste af slagsen i mit arbejde, og jeg er alene i mit arbejde, så det er meget begrænset af hvem jeg kunne snakke med. Jeg var meget nervøs, men prøvede at forholde mig rolig. Håndbogen fortalte at jeg skulle kontakte ledelsen, og det har jeg så gjort, og siden har jeg fået det meget bedre, fordi sagen er siden blevet handlet på."

Fagpersonen beskriver Håndbogen som handleanvisende og har medført, at barnet i sidste ende ikke blev negligeret. Det er tydeligt at læse ud af udsagnet, at fagpersonen besidder stillingen ene og alene. Dette er ens betydende med, at fagpersonen ikke direkte kan drøfte sin bekymring og handlemuligheder med en anden kollega i socialkontoret. Her har Håndbogen haft en stor betydning for, at der blev handlet på sagen, idet fagpersonen kontaktede centraladministrationen, som overtog sagen. Med afsæt i datamaterialet, må det derfor anses, at Håndbogen har bidraget til at fagpersonen har fået en bedre forudsætning og opmærksomhed til at aktivere foranstaltninger til fordel for barnets liv og nærmiljø.

En fagperson fra en folkeskole fortæller ligeledes at opmærksomhed på børn er blevet skærpet:

"Jeg har været nødsaget til at læse i Håndbogen fordi jeg blev opmærksom på et barns pludselige skift af adfærd, som jeg blev nødt til at læse om seksuelle overgreb kunne være årsagen til dette."

Selvom fagpersonen ikke har beskrevet nærmere om eftervirkningerne fra selve aflæsningen om barnets pludselige ændring af adfærd, bør den skærpede opmærksomhed blive anset som en fremgang i sig selv, da skærpet opmærksomhed og herunder relations-dannelse til barnet ofte kan være det, som barnet har haft behov for i den aktuelle situation.

Hos en anden fagperson fra en skole i en bygd, har Håndbogen givet anledning til at øge det tværfaglige samarbejde, da behovet pludselig opstod:

"Ved opstået tvivl, har vi læst i Håndbogen, som har hjulpet os til at vurdere rolle- og ansvarsfordeling i sager om børn udsat for seksuelle overgreb. Vi har sidenhen drøftet at vi er få her i bygden, som bliver nødt til at være bedre til at opspore og være særlig opmærksomme på eventuelle overgreb mod børn. Vi har siden drøftet om handlekæder ved eventuelle tilfælde i bygden. Vi har drøftet vigtigheden ved samarbejde, og hvem vi skal kontakte. Vigtigt er det også at nævne at vi har snakket om at vi ikke skal tage sådanne nogle opståede situationer med hjem efter arbejde så vidt muligt, netop for at beskytte os selv."

Fagpersonen nævner flere temaer, som har været gennemgående ved Håndbogen: Første nævnes der omkring samarbejde på tværs ved opståede tilfælde eller mistanke om seksuelle overgreb mod et barn. Dernæst nævnes vigtigheden af den øgede opmærksomhed og omsorg til et barn under optænkelig mistrivsel som derved øger forebyggelsen af yderligere overgreb eller mistrivsel. Til sidst nævner fagpersonen noget så vigtigt, om opmærksomheden på sig selv som fagperson, så man ikke risikerer for at brænde ud i sidste ende. Alle disse punkter er blevet beskrevet i detaljer i Håndbogen, hvilket tydeligt kan aflæses i fagpersonens udsagn.

Oplevet effekt: øget handling ved mistanke

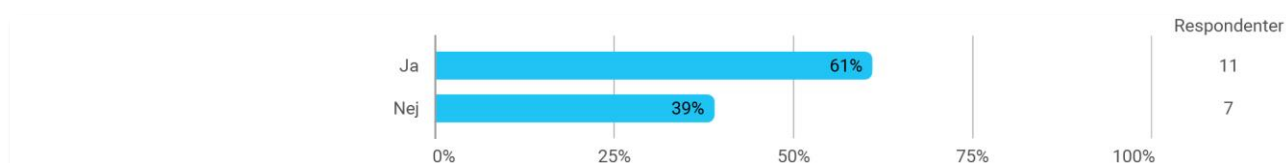
Fagpersonerne ved byerne i Avannaata Kommunua fortæller, at Håndbogen har medvirket til øget fokus på det forebyggende arbejde ved at styrke opmærksomhed på børn som kan være udsat for tegn på mistrivsel, samt ved øget tværfaglig kommunikation. Fagpersonerne ved bygderne har oplevet Håndbogen, som et lærerigt materiale, der har givet mere anledning til konkrete handlinger, og forebyggende arbejde mod seksuelle overgreb. Håndbogen har ligeledes øget opmærksomheden omkring det tværfagligt samarbejde og formålet med dette. Formålet med Håndbogen har blandt andet været at leverer en handleanvisende håndbog. Formålet i denne sammenhæng er blevet indfriet efter hensigten ifølge fagpersonernes udsagn.

Den øgede handlekraft hos fagpersonerne ved professionel tvivl har haft en positiv effekt på det daglige arbejde, og vil bidrage til at fagpersonalet er ekstra opmærksomme på tegn og reaktioner hos børnene. Det formodes at den øgede opmærksomhed på børnene hos fagpersonerne i Avannaata Kommunua vil have den effekt at der bliver handlet hurtig, når børn er i mistrivsel. Samt fordi Håndbogen giver konkrete værktøjer til at kunne spotte tegn og reaktioner på mistrivsel hos børn Håndbogen er således handleanvisende efter hensigten i Avannaata Kommunua, når det opstår professionel tvivl.

UNDERRETNING

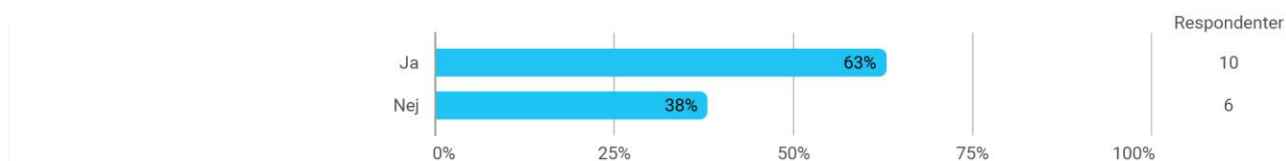
Følgende afsnit belyser området omkring underretninger, som er defineret som, en orientering til kommunen, når et barn har behov for støtte.

Fagpersonalet i byerne blev spurgt i spørgeskemaet, hvorvidt de har haft behov for at læse i Håndbogen i de situationer, hvor man har været i tvivl om arbejdsgangen til at lave en underretning. Her svarer 61 % af fagpersonerne, at de har haft behov for at læse i Håndbogen omkring underretninger.

Figur 7: Fagpersoner ved byernes behov for at læse i Håndbogen omkring tvivl ved underretning. Spørgsmål: Har du haft behov for at læse i Håndbogen i de situationer du har haft tvivl om arbejdsgangen til at lave en underretning?

Fagpersoner ved bygderne har haft nogenlunde samme behov for at læse i afsnittet omkring underretninger med 63 %:

Figur 8: Fagpersoner ved bygdernes behov for at læse i Håndbogen omkring tvivl ved underretning. Spørgsmål: Har du haft behov for at læse i Håndbogen i de situationer du har haft tvivl om arbejdsgangen til at lave en underretning?

Fagpersoner, i både by og bygd, har haft nogenlunde samme behov for at få nærmere viden om udarbejdelsen af underretninger igennem Håndbogen. Dette kan ræsonneres med, at fagpersoner både i byer og bygder, stort set har haft samme niveau af tvivl om underretninger ved bekymrings-sager om børn.

Nedenstående afsnit karakteriserer nogle af de centrale udsagn på, hvordan Håndbogen har været brugbar i de situationer, når tvivl om underretning sker, fordelt på byer og bygder. Afsnittet behandler ikke alle de udsagn, som fagpersonerne har beskrevet i datamaterialet, men fokuserer på henholdsvis: Øget forståelse af underretninger i bygderne og mindsket forvirring omkring underretningspligt i byerne.

Byer

I byerne er afsnittet omkring underretninger i Håndbogen blevet brugt til at gå mere i dybden ved underretningssager i forhold til at studerer og sammenligne de cases fra bogen med den aktuelle sag. En fagperson fra folkeskolen beskriver:

"Killiliisa Håndbogen er konkret og har cases som vi kan benytte os af til det videre forløb. Vi kommer til at benytte os af håndbogen kontinuerligt i fremtiden."

En anden fagperson fra daginstitutionsområdet har benyttet sig af Håndbogen til at koble sig mere op af Lovgivningen om Støtte til Børn og har nærstuderet forskel i forhold til underretningstilbud:

"Vi har fundet ud af at der er to slags bekymringsårsager er herved to forskellige underretningstilbud: 1) underretning ved bekymring om et barn som har været udsat for seksuelle overgreb og 2) underretning ved bekymring om barnets generelle trivsel. Vi har også fået klare værktøjer via Håndbogen vedrørende lovgivningen om støtte til børn. Nu kan vi fortsætte arbejdet uden forvirring."

Det betyder, at fagpersonerne er blevet mere rustede til at varetage deres skærpede underretningstilbud. Håndbogen har også givet mulighed for at mindske forvirringen omkring rolle- og ansvarsfordeling ved underretninger omkring børn i mistrivsel.

Bygder

Nogle fagpersonerne fra bygderne erkender, at der ikke har været tilstrækkeligt opmærksomhed på iagttagelse af børn, der muligvis har haft behov for en fagpersons indgriben. En fagperson fra en folkeskole beskriver f.eks. Håndbogens virke i forhold til bedre at kunne identificere bekymringstegn og herefter at handle konkret med en underretning:

"Håndbogen har fået mig til at indse at der rent faktisk er begrundelse for at lave en underretning. Det skal forstås på den måde at jeg nu måske er blevet bedre til at læse børnenes tegn og reaktioner, fordi det jo viser sig, at de her børn virkelig har haft behov for at blive set og hørt. Jeg kan se at jeg har misforstået børnene i alt den tid. Nu har jeg fået værktøjer til at lytte til børnene. Jeg kan mærke jeg har lært noget nyt."

Fagpersonen udviser en bedre forståelse for kerneopgaven i sit arbejde i skolen med at kunne lytte til børn i mistriivsel, i stedet for ubevist, at kigge den anden vej grundet uvished eller utilstrækkelige kompetencer.

Ifølge datamaterialet, er der dokumenteret en gruppe fagpersoner, som gentagne gange giver udtryk for ensomhed i deres arbejde. Dette kan give udfordringer i forhold til at række ud til borgere, især børn, som har behov for en pålidelig voksen. En fagperson, som arbejder alene på et socialkontor i en bygd, har igennem Håndbogen fået værktøjer til at handle på et barn, som har været udsat for seksuelle overgreb:

"Da der var et barn som havde været udsat for seksuelle overgreb, hjalp Håndbogen utrolig meget. Det er så ensomt når sådan nogle ting sker på arbejdet, fordi jeg arbejder alene."

Det er i sådanne situationer Håndbogen især kan være brugbar, hvor en fagperson sidder alene på et socialkontor i en bygd, uden direkte muligheder for sparring eller dialog med andre.

Oplevet effekt: øget underretninger og varetagelse af den skærpede underretningspligt

Fagpersoner i både byer og bygder beskriver samstemmende, at Håndbogen har været nyttig i forhold til at oplyse og vejlede, når underretninger skal foretages. En fagperson fra en folkeskole i en bygd beskriver for eksempel enkeltheden i Håndbogen således:

”Håndbogen er meget nem at læse. Der er klare handleanvisninger. Jeg er så taknemmelig.”

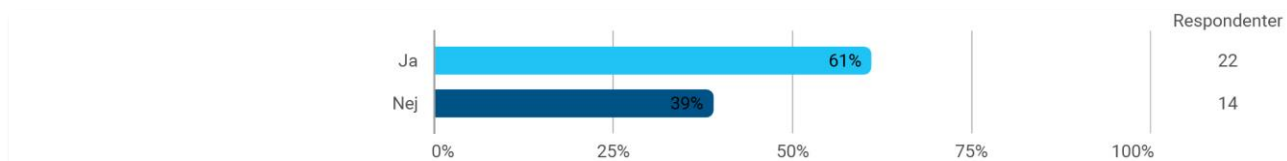
Desuden er der nu flere fagpersoner, især i bygderne, som har handlet konkret ved mistanke om mistrivsel børn og har udarbejdet en underretning. Den oplevede effekt ved bygderne er derfor især øget opmærksomhed og begrundelse for underretninger.

Fagpersoner som føler sig ensomme ved varetagelsen af tunge og komplicerede sager fylder meget i datamaterialet og som sjældent kan få den nødvendige hjælp eller støtte. Det fremhæves flere steder, at der er fagpersoner, som giver udtryk for at være udbrændte. Et af Håndbogens intentioner er, blandt andet at nå ud specifikt til disse fagpersoner. Dette for at kunne understøtte og vejlede i håndteringen af underretninger, så der kan blive handlet på i rette tid. Det anbefales derfor kraftigt, at Håndbogens yderligere tiltag til forankring og implementering, har fokus på de mindre bosteder, hvor en grundig sidemandsoplæring skal have en høj prioritet.

SEKSUELT BEKYMRENDE ADFÆRD

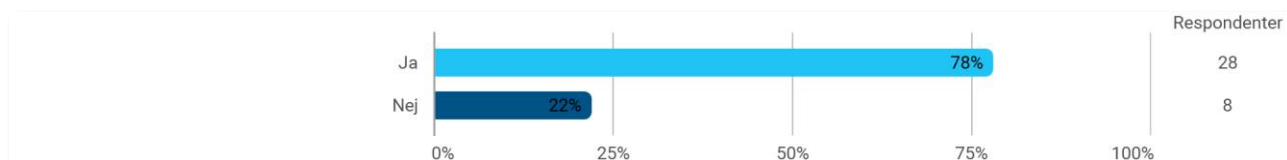
Afsnittet belyser området omkring seksuelt krænkende adfærd, der er defineret som 'når børn udviser en bekymrende seksualiseret adfærd og har svært ved at forstå grænser'.

I byerne i opfølgingsundersøgelsen, er der spurgt ind til hvorvidt man har haft behov for mere viden om børn med seksuelt bekymrende adfærd i Håndbogen. Her svarer 61 % af fagpersonerne fra de større lokalsamfund, at de har haft behov for at læse nærmere omkring emnet.

Figur 9: Fagpersoner ved byernes behov for at læse om seksuelt bekymrende adfærd blandt børn. Spørgsmål: Har du haft behov for at læse eller få mere viden om, børn med seksuelt krænkende adfærd i Killiliisa Håndbogen?

Fagpersonerne i bygderne og mindre lokalsamfund haft et større behov for at læse omkring emnet, i alt 78 % af fagpersonerne svarede ja til havde haft behov for at få yderligere viden om børn med seksuelt bekymrende adfærd.

Figur 10: Bygdernes behov for at læse om seksuelt bekymrende adfærd blandt børn. Spørgsmål: Har du haft behov for at læse eller få mere viden om, børn med seksuelt krænkende adfærd i Killiliisa Håndbogen?

Nedenstående afsnit illustrerer nogle af de centrale udsagn på, hvordan Håndbogen har været brugbar i situationer, hvor tvivl om børn med seksuelt bekymrende adfærd er opstået, fordelt på byer og bygder samt fagområde. Afsnittet behandler ikke alle de udsagn, som fagpersonerne har beskrevet i datamaterialet, men fokuserer på henholdsvis genopfriskning af viden for fagpersoner i byerne og ny viden for fagpersoner ved bygdernes vedkommende.

Byer

Ved de større byer har fagpersoner, som arbejder på daginstitutionsområdet, følt sig mere omstillingsparate ved et opstået tilfælde af et barn, der har udvist seksuelt bekymrende adfærd:

”Vi har lavet en konkret beredskabsplan og står klar, hvis tilfældet skulle opstå, at vi ser et barn med seksuelt bekymrende adfærd.”

En fagperson fra en daginstitution, udtrykker viljen til at stå frem, hvis man blev opmærksom på et barn med seksuelt bekymrende adfærd:

”Jeg er blevet opmærksom på at jeg nu kan kontakte socialforvaltningen hvis jeg skulle støde ind på børn med seksuelt bekymrende adfærd her i børnehaven, i stedet for ikke at gøre noget. ”

Dette kan derfor anses som en konkret forebyggende indsats for at børn bliver udsat for seksuelle overgreb af andre børn og at man muligvis vil opdage seksuelle overgreb mod børn så tidligt som muligt. En anden fagperson fra skolepasningsområdet føler sig også parat ved lignende situation:

”Jeg har studeret vejledningen igennem og ved nu hvad jeg skal foretage mig hvis jeg oplever et barn med seksuelt bekymrende adfærd.”

For andre fagpersoner i byerne er emnet omkring seksuelt bekymrede adfærd, blot en faglig reminder i det daglige arbejde. En fagperson fra Børn og Familiecentret udtrykker:

”Håndbogen er en god påmindelse om området, fordi jeg før har været til diverse kurser om faget. Og vi skal selvfølgelig blive ved med at være opmærksomme hvis vi støder på det i arbejdet.”

Dog er fagligheden omkring emnet et varierende element, alt efter hvilket fagområde man arbejder i. En fagperson som arbejder i en fritidsordning, ser Håndbogens afsnit om seksualiseret adfærd blandt børn, som hel ny viden:

”Jeg kan se tegn og reaktioner på børn med seksuelt bekymrende adfærd nu.”

Det indikerer en uvished før Håndbogen er blevet gennemlæst.

Bygder

På folkeskoleområdet i bygderne viser undersøgelsen, at fagpersonerne har fået ny viden igennem afsnittet omkring seksuelt bekymrende adfærd blandt børn. Desuden har de fået en større forståelse for, hvilke årsager der kan være ved reaktionerne hos barnet. En fagperson beskriver f.eks., at vedkommende nu kan forstå "hvorfør barnet udviser så meget vrede", mens en anden fagperson føler sig mere forberedt til at snakke med et barn med seksuelt bekymrende adfærd fordi "Håndbogen forklarer hvordan man kan snakke med et barn med seksuelt bekymrende adfærd. Der er så godt et værktøj".

Således har Håndbogen givet konkrete værktøjer til flere fagpersoner på skoleområdet i bygderne. Øget viden og værktøjer erhvervet gennem Håndbogen har derfor givet anledning til en øget omstillingsparathed for potentielle fremkommen af sager der vedrøre børn med seksuelt bekymrende adfærd ved bygderne. Endnu en fagperson fra skoleområdet beskriver sin parathed således:

"Det er ikke opstået i mit arbejdsområde endnu. Men jeg er klar og opmærksom hvis tilfældet skulle opstå. Håndbogen giver styrke til mig som fagperson fordi den giver værktøjer."

Fagpersoner på socialkontorerne i bygderne har også haft gavn af de værktøjer og indholdet omkring seksuelt bekymrende adfærd blandt børn i Håndbogen. En fagperson fra socialområdet gav udtryk for at benytte sig af Håndbogen ved et barn som havde vist tegn på krænkende adfærd i skolen:

"Et barn har udvist seksuelt bekymrende adfærd mod sin lærer. Håndbogen har givet masser af viden til mig i det tilfælde."

Det er dog uvist om fagpersonen, som arbejder på et socialkontor, har handlet på baggrund af lærerens indberetning til fagpersonen eller om det blot har været til eftertanke, eller blot øget opmærksomhed omkring problematikken.

En anden fagperson på et socialkontor giver udtryk for, at Håndbogen også har sat gang i en konkret handleplan efter det øgede viden om emnet. Fagpersonen fortæller således:

”Når et barn ikke længere kan følge med udviklingen, når et barn udviser vrede, når et barn bliver mere og mere lukket, og når barnet begynder at lave overgreb mod andre børn, er det fordi barnet selv måske har været udsat for overgreb. Barnet mister tillid til sine medmennesker. Vi ved nu hvad der skal til når vi ser dette på barnet. Så påbegynder vi sagen med det samme. Og sætter en grænse.”

I afsnittet omkring seksuelt bekymrende adfærd blandt børn bliver ensomhed endnu engang nævnt af fagpersoner, der arbejder alene på socialkontorerne i bygderne. En fagperson udtrykker det således:

”Det er meget trættende at arbejde med sådan nogle tunge sager i socialkontor i bygden. Det er på bekostning af mig selv som person. Og det er meget sjældent at en sagsbehandler fra byen kommer hertil og tager sig af sagerne om børn med seksuelt krænkende adfærd.”

Det er derfor nyttig viden, at emnet omkring seksuelt bekymrende eller krænkende adfærd generelt, er efterspurgt især i yderdistrikterne, eller ved isolerede og ensomme poster på socialkontorerne.

Oplevet effekt: udbytterigt viden om seksuelt bekymrende adfærd

Fagpersoner i bygderne har haft mere behov for at læse omkring seksuelt bekymrende adfærd hos børn. I alt har 78 % af fagpersonerne i bygderne læst mere om afsnittet om seksuelt bekymrende adfærd blandt børn, mens 61 % af fagpersoner ved byerne har læst mere om emnet ved behov. Fagpersoner ved byerne har brugt Håndbogen, som en god påmindelse eller genopfriskende viden. Hos fagpersonerne i bygderne har emnet været nyt. Den nye viden har været udbytterigt i forhold til det forebyggende arbejde. Håndbogen har også givet konkrete værktøjer til at håndtere mulige tilfælde. En fagperson fra børne- og familiecentret ved en bygd fortæller således:

”Håndbogen er rigtig god hvis man måske har tvivl omkring børn med seksuelt bekymrende adfærd, fordi bogen giver konkrete værktøjer til handling.”

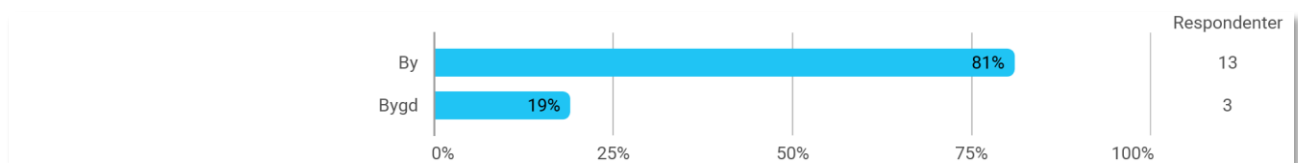
Det betyder desuden at Håndbogen har bidraget til at øge opmærksomheden omkring aktuelle eller potentielle sager om børn med seksuelt krænkende adfærd generelt i Avannaata Kommunia.

Datamaterialet har vist, at viden om seksuelt bekymrende adfærd blandt børn er mangelfuld. Det gælder især i yderdistrikterne i den nordligste kommune. Dette bør anses som en konkret udfordring som der skal være fokus på. Med afsæt i ovenstående punkter, kan man med fordel drøfte konkretisering i de yderligere tiltag for implementeringen af Håndbogen. Dette især med afsæt i fagpersoner, som er bosat ved de mindre bosteder, så man bedst muligt kan understøtte arbejdet i at styrke håndteringen af sager vedrørende børn med seksuelt krænkende eller bekymrende adfærd.

Følgende afsnit går videre til den næste kommune.

KOMMUNE QEERTALIK

Ved Kommune Qeqertalik er besvarelsesprocenten mellem byer og bygder meget ulig. 81 % af fagpersoner bosat i byerne har besvaret opfølgningsskemaet, mens 19 % af fagpersoner i bygderne som har besvaret opfølgningsskemaet.

Figur 11: Andelen af besvarelser af opfølgningsskemaet mellem byer og bygder under Qeqertalik Kommune

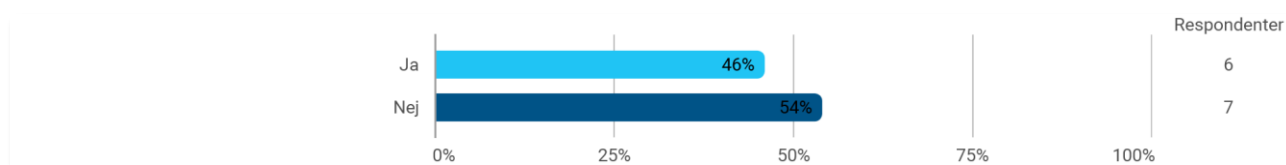
Opfølgningsskemaet om Håndbogens virke er ikke blevet besvaret i følgende bygder: Niaqornaarsuk, Ikerasaarsuk, Iginniarfik, Ikamiut samt Kangerluk. Dette kan give en indikation på, at Håndbogen ikke er nået frem til de ovennævnte steder.

PROFESSIONEL TVIVL

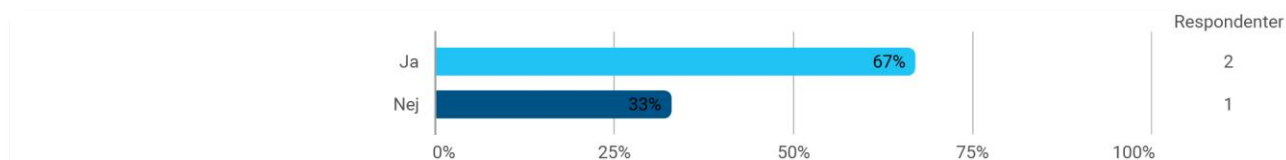
Følgende afsnit belyser området omkring professionel tvivl, som er defineret, som når fagpersoner har svært ved at sætte ord på, eller mangler værktøjer til at handle på en mistanke om seksuelle overgreb mod børn.

Både i byer og bygder i Kommune Qeqertalik, har tvivl blandt fagpersoner været til stede. Når et barn har udvist tegn på at havde været udsat for seksuelle overgreb, har fagpersonerne i bygderne haft lidt højere behov for at læse i Håndbogen end fagpersonerne i byerne.

I byerne har 46 % af fagpersonerne haft behov for at læse i Håndbogen ved tvivl om arbejdsgangen, når et barn har givet tegn og reaktioner på at havde været udsat for overgreb. I bygderne har fagpersonerne haft et større behov for at læse i Håndbogen, nemlig 67 % af fagpersonalet.

Figur 12: Fagpersoner ved byernes behov for at læse i Håndbogen ved opstået tvivl om mistanke om seksuelle overgreb mod børn. Spørgsmål: Har du haft behov for at læse i Killiliisa Håndbogen i de situationer du har været i tvivl om arbejdsgangen, når et barn har givet tegn på at være udsat for seksuelle overgreb?

Figur 13: Fagpersoner ved bygdernes behov for at læse i Håndbogen ved opstået tvivl om mistanke om seksuelle overgreb mod børn. Spørgsmål: Har du haft behov for at læse i Killiliisa Håndbogen i de situationer du har været i tvivl om arbejdsgangen, når et barn har givet tegn på at være udsat for seksuelle overgreb?

Ved mere behov for at læse i Håndbogen ved opstået tvivl kan det være en indikation på, at sparring med kollegerne kan være mere tilgængelig i byerne end i bygderne. I bygderne sidder fagpersoner ofte isoleret og alene på socialkontorerne.

Efterfølgende punkter betegner nogle af de væsentlige bemærkninger på, hvordan Håndbogen har været operationel i de situationer, hvor tvivl er opstået fordelt på byer og bygder, samt fagområde. Afsnittet behandler ikke alle de udsagn, som fagpersonerne har beskrevet i datamaterialet, men fokuserer på henholdsvis: Mindre berøringsangst i bygderne og øget opsporing for byernes vedkommende.

Byer

Fagpersonerne fra byerne beskriver hvordan Håndbogen har været brugbar i forhold til forebyggelse og tidlig opsporing. En fagperson fra en skole beskriver, hvordan Håndbogen har været med til at forhindre yderligere passivitet ved at øge opmærksomheden hos et barn som vedkommende har været bekymret for:

"Jeg har længe lagt mærke til en elev som er meget tilbagetrukket og altid vil være usynlig blandt sine omgivelser. Efter gennemlæsning af Killiliisa Håndbogen er det som om jeg er blevet endnu mere opmærksom på barnet, og må nu til at tage handling."

En anden fagperson som arbejder i et børne- og familiecenter beskriver, hvordan Håndbogen har været med til at begribe forebyggende arbejde, ved blot at øge relations-dannelsen med de børn man har til ansvar for i den daglige arbejdsgang:

"Håndbogen har givet mange muligheder. Tegn og reaktioner samt opsporing er blevet en bevidst del af arbejdet for mig nu. Det bedste er at Håndbogen er blevet opdelt i aldrene blandt børnene som gør at det gør det hele mere håndgribelig."

Fagpersonen her referer til de cases der beskrives i Håndbogen, som er aldersopdelt med konkrete eksempler på, hvordan fagpersoner håndterer sager, når der er opstået mistanke om, at et barn har været udsat for seksuelle overgreb.

Bygder

En fagperson fra skolen i en bygd fremstiller et konkret eksempel på hvordan Håndbogen har været brugbar i situationer, hvor man har haft tvivl:

"Jeg havde foretaget en underretning på et barn med tegn på mistrivsel. Jeg var meget i tvivl om jeg nu havde gjort den rette handling. Håndbogen bekræftede meget klart og tydeligt, at mine handlinger i sagen var korrekte, til min store lettelse."

Fagpersonen i bygden udviser nervøsitet og anspændthed i sin handling omkring barnet, som vedkommende har været bekymret for. Denne nervøsitet er blevet omformet med bekræftelse for fagpersonens handling, ved at gennemlæse Håndbogens afsnit omkring tvivl. For at overkomme denne udfordring for flere fagpersoner bør Håndbogen med fordel løbende drøftes som et åbent emne til diverse faglige sammenkomster på myndighedsområdet. Især i de mindre bosteder opfordres dette således, at tvivlen kan formindskes og med tiden erstattes med af solid viden med konkrete handlinger, der medfører hjemmel for udsatte børn.

Oplevet effekt: mindre tvivl og øget opsporing

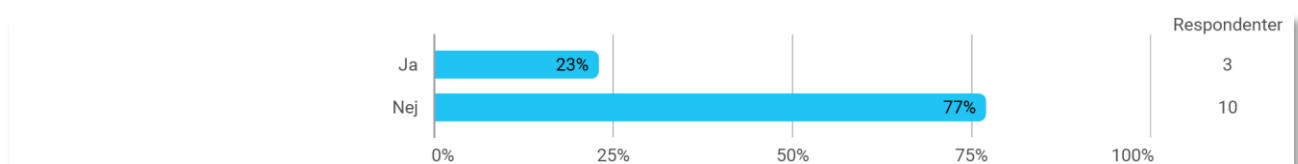
I Kommune Qeqertalik, har Håndbogen haft den indflydelse på at fagpersonerne har fået øget opmærksomhed og opsporing af børn med tegn på mistrivsel ved byerne. I bygderne har Håndbogen givet fagpersonerne større selvtillid i deres handlinger ved komplicerede sager, som omhandler seksuelle overgreb mod børn. I disse sager har fagpersonerne førhen haft problemer med nervøsitet og berøringsangst.

Tvivl om hvordan man skal handle, beskedenhed samt at holde sig i baggrunden, når det virkelig gælder, bliver gentagende gange nævnt i opfølgingsundersøgelsen, især fra fagpersoner i byderne. Derfor vil afvikling af kontinuerlig undervisning, eller sidemandsoplæring af Håndbogen, med fordel indtænkes som en del af Killiliisas næste initiativ. Dette skal ske i tæt samarbejde med Den Centrale Rådgivningsenhed. Den Centrale Rådgivningsenhed ligger under Socialstyrelsen. Enheden understøtter den juridiske og socialfaglige udvikling i de kommunale forvaltninger og retter sig mod myndigheds personer, som til dagligt arbejder med udsatte børn og unge.

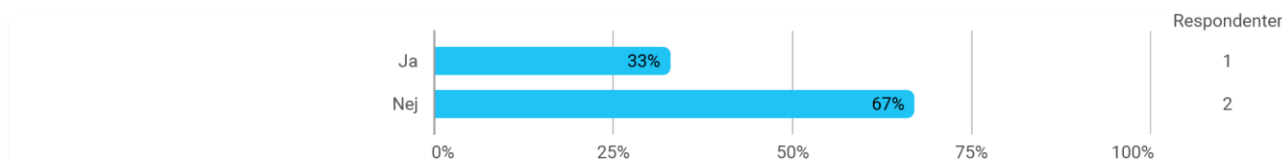
UNDERRETNING

Følgende afsnit belyser området omkring underretninger og er defineret som, en orientering med uddybende informationer om et barn til kommunen, når et barn har behov for hjælp og eventuelt støtte.

I byerne i Kommune Qeqertalik blev der spurgt ind til i opfølgingsundersøgelsen, hvorvidt man har haft behov for at læse i Håndbogen ved situationer, hvor man har været i tvivl arbejds gangen til at lave en underretning. Her svarer 23 % af fagpersonerne fra byerne, at de har haft behov for at læse i Håndbogen omkring underretninger.

Figur 13: Fagpersoner ved byernes behov for at læse i Håndbogen omkring tvivl ved underretning. Spørgsmål: Har du haft behov for at læse i Killiliisa Håndbogen i de situationer du har haft tvivl om arbejds gangen til at lave en underretning?

Figur 14: Fagpersoner ved bygdernes behov for at læse i Håndbogen omkring tvivl ved underretning. Spørgsmål: Har du haft behov for at læse i Killiliisa Håndbogen i de situationer du har haft tvivl om arbejdsgangen til at lave en underretning?

I bygderne har der blot været en enkelt fagperson, som har haft behov for at læse i Håndbogen ved tvivl om underretninger. Dette kan argumenteres for at fagpersoner i byerne har nemmere ved at spørge ind til kolleger, ved tvivl om underretninger. Mens fagpersoner i bygderne ikke med garanti, har samme muligheder for at drøfte underretninger med kolleger, da de tit sidder alene på arbejdet.

Nedenstående punkter skitserer nogle af de centrale udsagn, hvor Håndbogen har været brugbar i de situationer hvor der har været tvivl om arbejdsgange ved underretning, fordelt på byer og bygder. Afsnittet behandler ikke alle udsagn, som fagpersonerne har beskrevet i datamaterialet, men fokuserer på henholdsvis: Mindsket tvivl ved arbejdsgange af underretninger i bygderne og øget enighed omkring arbejdsgange ved underretninger i byerne.

Byer

I en af de større byer i Kommune Qeqertalik, har en fagperson fra skoleområdet beskrevet at Håndbogen har medvirket til at give vedkommende gode fif til, hvad en underretning skal indeholde:

"Håndbogen har givet mig konkrete ideer til hvilket indhold en underretning skal indbefatte."

Ud fra dette udsagn, kan det tyde på at fagpersonen førhen ikke har været i en situation hvor vedkommende har været bekymret for et barn med tegn på sårbarhed. Fagpersonen har dog demonstreret en omstillingsparathed, når det uforudsete situation hvor udarbejdelse til en underretning skulle opstå.

Bygder

Det er forskelligt fra lokalsamfund til lokalsamfund, om hovedvægten af tvivl ligger på henholdsvis fagpersoner der arbejder i byer eller bygder. I en af de mindre lokalsamfund i Kommune Qeqertalik, har en fagperson haft tvivl ved udarbejdelse af underretninger. Disse tvivl er efterfølgende forsvundet ved at følge Håndbogens vejledninger. En fagperson fra skoleområdet beskriver hvordan vedkommende har haft sin tvivl ved mistanke eller viden om, at et barn er udsat for seksuelle overgreb:

”Den tvivl jeg har haft i forhold til hvornår og hvordan en underretning skal laves, er ikke længere eksisterende.”

Den tvivl som har domineret hverdagen for fagpersonen ift. udarbejdelse af en underretning, er siden beskrevet som en tilgang som er blevet overskueliggjort med Håndbogen.

Oplevet effekt: Øget parathed til at udarbejde underretninger ved opstået tilfælde

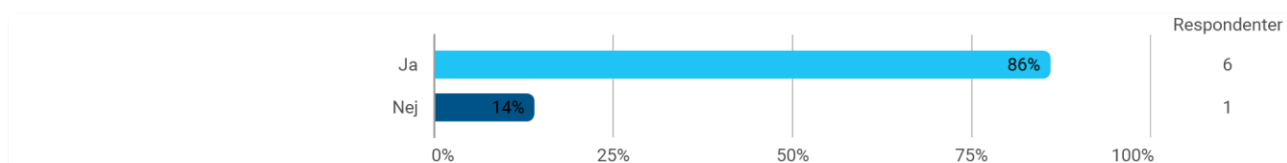
Fagpersonerne i byerne og bygderne udviser en øget omstillingsparathed, og holder sig ikke længere tilbage, hvis de vurderer at der skal laves en underretning. Denne oplevede effekt har især været gavnlig på skoleområdet i både byer og bygder. En stigning af opmærksomhed på underretninger omkring børns mistrivsel hos fagpersonalet er positiv. Det er et udtryk for, at fagpersonernes øget opmærksomhed vil forebygge negligering af børn som potentielt kan være i mistrivsel. Håndbogen har et særskilt afsnit om ”Skærpet Underretningspligt”⁵. Her belyses blandt andet de strafbare følger som opstår ved forsømmelse af underretningspligten. Det kan derfor argumenteres for, at den øgede opsporing og opmærksomhed tolkes positivt, og kan være med til at aftabuiserer emnet om seksuelle overgreb blandt børn.

⁵ Side 40 i Håndbogen.

SEKSUELT BEKYMRENDE ADFÆRD

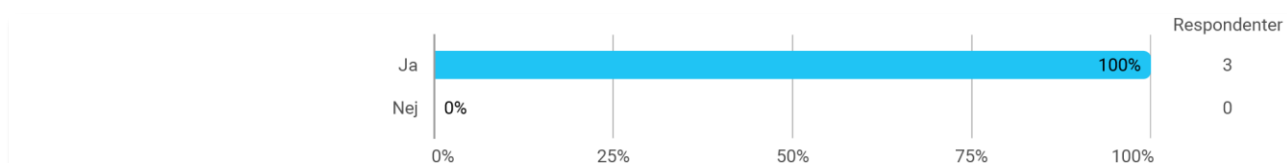
Følgende afsnit belyser området seksuelt krænkende adfærd, der er defineret som 'når børn udviser en bekymrende seksualiseret adfærd og har svært ved at forstå grænser'.

I byerne blev der i opfølgingsundersøgelsen spurgt til, hvorvidt man har haft behov for at læse eller få mere viden om børn med seksuelt bekymrende adfærd i Killiliisa håndbogen. Her svarer 86 % af fagpersonerne fra byerne, at de har haft behov for at læse nærmere omkring emnet.

Figur 15: Byernes behov for at læse om seksuelt bekymrende adfærd blandt børn. Spørgsmål: Har du haft behov for at læse eller få mere viden om, børn med seksuelt krænkende adfærd i Killiliisa Håndbogen?

Fagpersoner i bygderne har alle haft et behov for at læse i afsnittet omkring børn med seksuelt bekymrende eller krænkende adfærd.

Figur 16: Bygdernes behov for at læse om seksuelt bekymrende adfærd blandt børn. Spørgsmål: Har du haft behov for at læse eller få mere viden om, børn med seksuelt krænkende adfærd i Killiliisa Håndbogen?

Undersøgelsen viser at fagpersoner i både byer og bygder har manglet viden om børn med seksualiseret adfærd, da stort set alle har haft behov for at læse afsnittet i Håndbogen. Håndbogen

peger nemlig på de mulige risikofaktorer, der kan gøre sig gældende for gruppen af børn med seksuelt bekymrende eller krænkende adfærd⁶.

Nedenstående punkter karakteriserer nogle af de centrale udsagn om, hvordan Håndbogen har været brugbar i situationer, hvor tvivl er opstået fordelt i hhv. byer og bygder. Afsnittet behandler ikke alle udsagn, som fagpersonerne har beskrevet i datamaterialet, men fokuserer på: Mindsket tvivl i arbejdsgangen ved underretning i bygderne og øget enighed omkring arbejdsgang til underretninger i byerne.

Bygder

En fagperson fra en skole beskriver sin omstillingsparathed i følgende udsagn:

”Vi har heldigvis ikke oplevet et barn med seksualiseret adfærd her i bygden. Men jeg står klar i tilfælde af at opleve lignende situation.”

Fagpersonen giver en klart udtryk for en parathed til at handle, hvis der skulle opstå en sag om et barn med seksuelt bekymrende adfærd.

Byer

Opfølgingsundersøgelsen viser at der muligvis har været mangel på åbenhed, dialog og ikke mindst viden og handling, når det gælder børn med seksualiseret adfærd hos fagpersonerne fra byerne. Dette kan medvirke til tabu og berøringsangst i lokalsamfundene som yderligere kan vanskeliggøre opsporing af børn med seksualiseret og/eller krænkende adfærd. Undersøgelsen viser ligeledes at Håndbogen har medvirket til en øget åbenhed og handleevne, således børn der mistrives ikke afvises eller overses. En fagperson fra et Børne- og Familie Center giver f.eks. udtryk på frygten for at tage emnet op i en sag:

⁶ Side 35 i Håndbogen.

”Jeg føler mig nu fagligt klædt på til at have den samtale om emnet som jeg ellers havde frygtet. Jeg har været bekymret for at handle når det barn har udvist seksualiseret adfærd for andre børn.”

Denne fagperson udviser faglig styrke til at indgå i en dialog med andre fagpersoner, vedrørende de overvejelser vedkommende har haft i den konkrete sag.

En anden fagperson fra et Børne- og familie center, beskriver næsten lignende tankegang som den forrige fagperson:

”Jeg ved hvordan jeg skal håndtere sager der omhandler seksuelle overgreb mod én. Men når det omhandler en henvendelse omkring seksualiseret adfærd hos en borger, er det her jeg bliver helt blank og ikke ved hvad jeg skal gøre. Jeg har manglet konkrete værktøjer til at føre samtalen med borgeren omkring dette emne. Jeg er ret ny i mit arbejde og derfor har Killiliisa Håndbogen været enorm hjælp. Det sætter mange tanker i gang hos mig.”

Her beskriver fagpersonen, at vedkommende vil yde sin bedste, ved at iværksætte de rette handlinger, når fagpersonen før eller senere identificerer et barn med seksualiseret eller seksuelt krænkende adfærd. Det har stor betydning for selve håndteringen af disse sager, at man handler på den rette måde og ikke desto mindre på det rette tidspunkt.

I Kommune Qeqertalik har afsnittet omkring seksuelt krænkende adfærd i Håndbogen haft stor betydning på at udleverer konkrete værktøjer til fagpersoner, når det gælder større lokalsamfund. En fagperson fra en skole siger at:

”Jeg har hentet værktøjer til at handle på børn med seksualiseret adfærd.”

Denne enkelte sætning viser i sig selv en øget opmærksomhed på børn, der begår seksuelle overgreb mod andre børn. Dette fremskridt bør anses som fyldestgørende i forhold til Håndbogens formål.

Oplevet effekt: Et frygtet emne erstattet med åbenhed

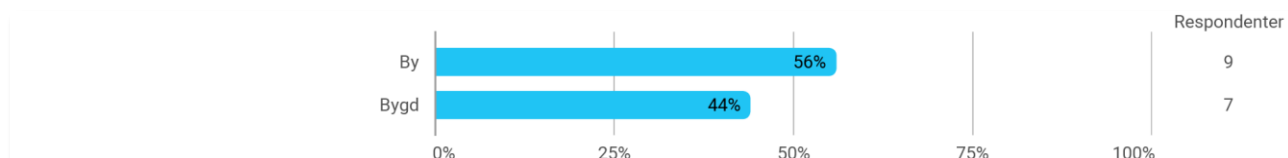
MIO's senest publicerede rejserapport fra maj 2020 har påvist at emnet omkring seksuelle overgreb mod børn generelt er et stort problem, i og med, at seksuelle krænkelser er et fortiet og tabubelagt emne under kommunen.

Opfølgingsundersøgelsen af Håndbogen har påvist udsagn fra flere fagpersoner at emnet omkring seksualiseret adfærd blandt børn før var et emne man frygtede. Fagpersonernes udsagn og budskaber, som er nævnt ved afsnittet ovenover, giver en indikation på, at det frygtede emne er blevet stigende erstattet med rummelighed og nuanceret syn på målgruppen, ved at indhente viden om emnet i selve Håndbogen. 86 % af fagpersonerne i Kommune Qeqertalik, har givet udtryk for, at de havde haft behov for den viden og at Håndbogen har givet dem nye værktøjer til at have en mere åben dialog om emnet ift. målgruppen. Derfor kan den oplevede effekt henledes til, at Håndbogen har bidraget til handling ved mistanke eller kendskab til seksuelle overgreb, herunder børn med seksuelt krænkende adfærd. Det betyder desuden at Håndbogen højt sandsynligt har bidraget til at øge åbenheden, som kan bane vej for konkrete handlinger til videreforanstaltning.

Følgende afsnit går videre til Qeqqata Kommunua.

QEQQATA KOMMUNIA

I Qeqqata Kommunia, er besvarelsesprocenten mellem byer og bygder, fordelt henholdsvis 56 % af fagpersoner bosat i byerne, 44 % af fagpersoner bosat i bygder under kommunen.

Figur 17: Andelen af besvarelser af opfølgningsskemaet mellem byer og bygder under Qeqertalik Kommune

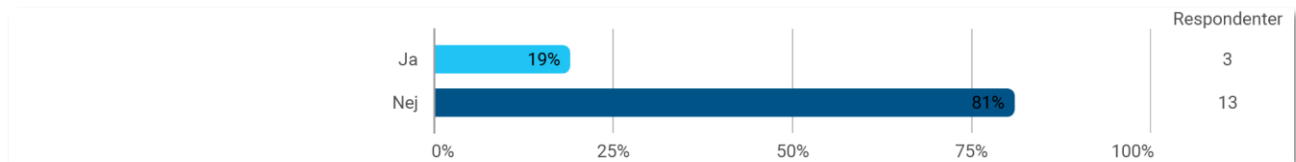
Det er nævneværdigt at sige, bygden Napasoq ikke har fagpersoner som har besvaret opfølgningsskemaet. Dette kan i øvrigt også give en indikation på, at Håndbogen ikke er nået frem til stedet.

PROFESSIONEL TVIVL

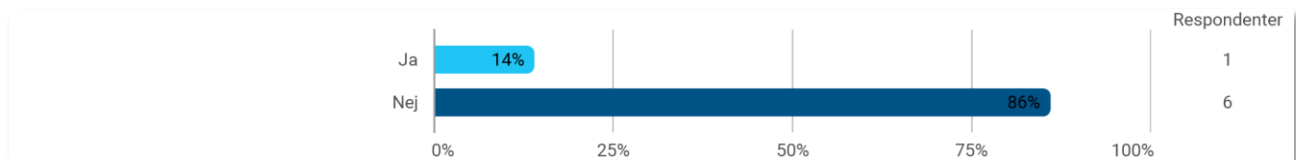
Følgende afsnit belyser området omkring professionel tvivl, som er defineret som, når fagpersoner har svært ved at sætte ord på, eller mangler værktøjer til at handle på en mistanke om seksuelle overgreb mod børn.

Generelt i både byer og bygder, har der angiveligvis været minimal professionel tvivl blandt fagpersoner omkring konkrete handleplaner, når et barn har udvist tegn på, at havde været udsat for seksuelle overgreb.

Følgende grafer illustrerer andelen af fagpersonernes behov for at læse i om Håndbogen fordelt på byer og bygder:

Figur 18: Fagpersonerne i byernes niveau af tvivl om arbejdsgange når et barn har udvist tegn på seksuelle overgreb. Spørgsmål: Har du været i tvivl om arbejdsgange når et barn har givet tegn på at været udsat for seksuelle overgreb?

Figur 19: Fagpersonerne i bygdernes niveau af tvivl om arbejdsgange når et barn har udvist tegn på seksuelle overgreb. Spørgsmål: Har du været i tvivl om arbejdsgange når et barn har givet tegn på at været udsat for seksuelle overgreb?

Det er meget få fagpersoner, som har haft tvivl om arbejdsgangen, når et barn har udvist tegn på at have været udsat for seksuelle overgreb. De få fagpersoner under kommunen, som har haft behov for at læse i Håndbogen ved tvivl, er fagpersoner, der er bosat ved bygderne. Disse fagpersoner har til gengæld givet udtryk for at mindske tvivlen, som til tider kan indebære udfordringer ved at sætte ord på en mistanke om mistrivsel hos et barn. En enkelt fagperson som arbejder på en skole i en bygd, siger f.eks. *"Henvisningsmulighederne i Håndbogen har siden fjernet tvivl hos mig"*. Det viser en forbedret indsigt hos fagpersoner omkring de handlemuligheder, der skal til for at forbedre vilkårene for et barn, der har behov for det.

Oplevet effekt: Meget lidt professionel tvivl i kommunen

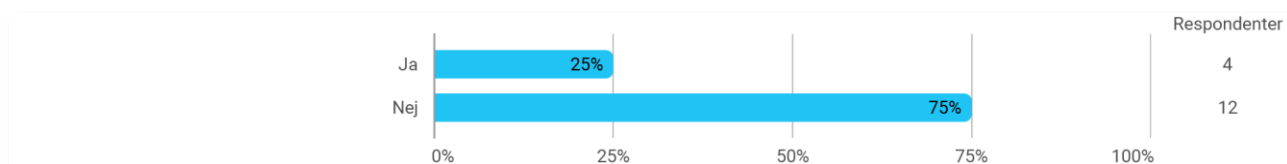
Den oplevede effekt omkring brugen af Håndbogen ved tvivl er meget lille. Det må derfor vurderes som en kommune, hvor fagpersoner ikke har svært ved at sætte ord på, eller mangler værktøjer til at handle ved mistanke om seksuelle overgreb mod børn i kommunen. Dog med undtagelse af et par enkelte fagpersoner.

De fagpersoner som dog har haft udbytte af Håndbogen er, fagpersoner som er bosat ved bygderne, eller ved de mindre bosteder. Disse fagpersoner har tilkendegivet mindsket tvivl og øget handlekraft som følge af Håndbogens vejledning og indhold. I forhold til den udbyttede viden ved bygderne, kan man vurdere det til at indfri Håndbogens formål med 'at handle ved mistanke eller kendskab til seksuelle overgreb mod børn, så overgrebene stoppes, og børnene får den rette hjælp'.

UNDERRETNING

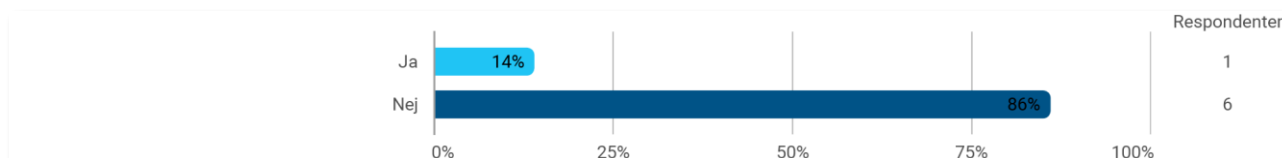
Følgende afsnit belyser området omkring underretninger, der er defineret som en orientering til kommunen, når et barn har behov for støtte.

I byerne er der blevet spurgt ind til i opfølgingsundersøgelsen om, hvorvidt man har haft behov for at læse Killiliisa håndbogen i de situationer, hvor man har været i tvivl om tilgangen ved at lave en underretning. Her svarer 75 % af fagpersonerne fra byerne, at man ikke har haft behov for at læse i Håndbogen omkring underretninger. Det betyder desuden, at tvivl ifm. at skulle lave en underretning omkring et barn man har været bekymret for, kun ligger hos enkelte fagpersoner i kommunen.

Figur 20: Fagpersonerne i byernes tvivl om udarbejdelse af underretning omkring et barn man er bekymret for. Spørgsmål: Har du nogensinde været i tvivl ifm. Og skulle lave en underretning omkring et barn du var bekymret om?

6 ud af i alt 7 fagpersoner, har ligeledes haft meget lidt behov til at få råd og vejledning fra Håndbogen.

Figur 21: Fagpersonerne i bygdernes tvivl om udarbejdelse af underretning omkring et barn man er bekymret for. Spørgsmål: Har du nogensinde været i tvivl ifm. Og skulle lave en underretning omkring et barn du var bekymret om?

Det betyder desuden at fagpersonerne i bygderne, har haft en klar forståelse for hvordan en underretning skal orienteres til kommunen, når et barn har haft behov for støtte.

En enkelt fagperson fra en skole i en bygd har dog haft gavn af Håndbogen ift. tvivl ved underretning:

”Henvisningsmuligheder samt vedr. barnets adfærd er noget jeg begynder at forstå nu.”

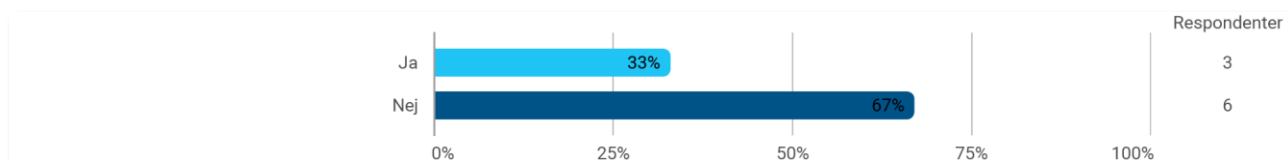
Oplevet effekt: Stort kendskab til arbejdsgangen vedr. underretninger

Qeqqata Kommunia har ifølge de indsamlede data, en klar forståelse for arbejdsgange ift. Mistanke om mistrivsel generelt blandt børn. Der kan dog også eventuelt være en fare for, at fagpersonerne at have berøringsangst overfor komplicerede sager om seksuelle overgreb mod børn, og derfor kan have behov for bedre viden og kompetencer til at håndterer den svære samtale med pårørende, så den rette hjælp kan tilbydes.

SEKSUELT BEKYMRENDE ADFÆRD

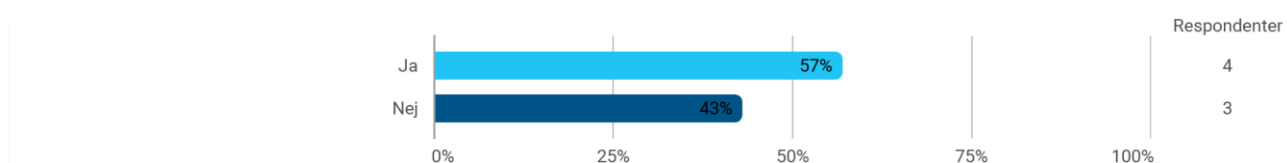
Følgende afsnit belyser området omkring seksuelt krænkende adfærd, der er defineret som 'når børn udviser en bekymrende seksualiseret adfærd og har svært ved at forstå grænser'.

I byerne er der blevet spurgt i opfølgingsundersøgelsen, hvorvidt man har haft behov for at få mere viden om børn med seksuelt bekymrende adfærd i Killiliisa håndbogen. Her svarer blot 3 fagpersonerne fra byerne, at de har haft behov for at læse nærmere omkring emnet.

Figur 22: Fagpersoner i Byernes behov for at læse om seksuelt bekymrende blandt børn. Spørgsmål: Har du haft behov for at læse eller få mere viden om, børn med seksuelt krænkende adfærd i Killiliisa Håndbogen?

Fagpersoner ved bygderne i Qeqqata Kommunia har, haft et større behov for at læse i Håndbogen ved nødvendige tilfælde, hvor 57 % har sagt ja, til behovet for at få mere viden om emnet.

Figur 23: Fagpersoner i bygdernes behov for at læse om seksuelt bekymrende adfærd blandt børn. Spørgsmål: Har du haft behov for at læse eller få mere viden om, børn med seksuelt krænkende adfærd i Killiliisa Håndbogen?

Nedenstående punkter karakteriserer nogle af de centrale udsagn på, hvordan Håndbogen har været brugbar i situationer, hvor tvivl er opstået fordelt på byer og bygder. Afsnittet behandler ikke alle udsagn, som fagpersonerne har beskrevet i datamaterialet. Men det fokuserer på hhv.: Mindsket

tvivl i arbejdsgangen ved underretning i bygderne og øget enighed omkring arbejdsgangen ved underretninger i byerne.

Bygder

Den manglende viden om formålet med supervision hos fagpersonerne i bygderne, hænger sandsynligvis sammen med den manglende faglighed og kompetencer ift. børn med seksuelle krænkende eller bekymrende adfærd. Dette især inden for et emne såsom børn med seksuelle krænkende eller bekymrende adfærd, hvor man måske ikke har fået nok faglighed eller kompetencer til at handle på sagen. En fagperson som arbejder på skoleområdet, validerer dette budskab ved at sige:

”Nu ved jeg i hvert fald, at der er mulighed for at få noget supervision omkring emnet.”

En anden fagperson fra en anden skole siger, at vedkommende nu kan identificere og observerer børn som udviser tegn på mistrivsel, man eventuelt kan have svært ved at danne kontakt eller relation til:

”Efter jeg har læst i Håndbogen, kan jeg se at jeg måske skal være mere opmærksom på de børn som er svære at danne kontakt til, eller de børn som er meget urolige.”

Det betyder, at de fagpersoner som arbejder på skoleområdet, har fået relativ ny viden ift. børn med seksuelt krænkende adfærd. Og har fået kendskab til muligheden for supervision, da det jo kan være en følelsesmæssig udfordring at arbejde med socialt udsatte børn. Dette kan være særligt gældende for fagpersoner i mindre byer og bygder pga. manglende viden og faglig sparring.

Byer

I byerne har fagpersonerne oplevet afsnittet om seksuelt bekymrende adfærd blandt børn, som et konkret værktøj for at kunne nedbryde tabuet. En fagperson der arbejder i en døgninstitution, siger

f.eks., at de tilknyttede cases i Håndbogen har været gode til at illustrerer hvordan man kan håndtere en sag om seksuel bekymrende adfærd blandt børn i praksis:

”De konkrete eksempler som er blevet nævnt i Håndbogen, gør at man som fagperson åbner sig mere op omkring emnet. Det gør at jeg har nemmere ved at åbne op for emnet til børnene.”

En anden fagperson fra et børne- og familiecenter siger at Håndbogen har været nyttig ift. at tydeliggøre, hvad normal seksualitet er, versus hvor grænsen til at det bliver en bekymrings sag ligger:

”Håndbogen forklarer tydeligt kontrasten mellem normal seksualitet versus det seksuelle bekymrende adfærd blandt børn. På den måde har jeg også, som fagperson, en tydeligere og håndgribelig definition på hvor grænsen ligger.”

Dette indikerer at Håndbogen har bidraget til, at fagpersonerne, ud over fokus på risikofaktorerne, også har haft fokus på børns sunde adfærd, som betragtes som beskyttelsesfaktorer. Håndbogens funktion i forbindelse med emnet omkring seksuelt bekymrende adfærd blandt børn, har i Qeqqata Kommunia, bidraget til at identificerer sunde grænser noget mere blandt børn.

Oplevet effekt: Sunde grænser er blevet tydeligere blandt fagpersoner

I de større byer har afsnittet omkring seksuelt bekymrende adfærd tydeliggjort både den sunde og den bekymrende seksualitet blandt børn, mens fagpersoner i bygderne først er ved at åbne op for emnet.

Fagpersonerne har givet enstemmigt udtryk for at havde manglet åbenhed og viden om seksuelt bekymrende adfærd blandt børn. Citaterne fra opfølgingsundersøgelsen giver en stærk indikation på at der nu er ved at være en holdningsændring i målgruppen, hvilket konkluderes til at være i overensstemmelse med Håndbogens formål.

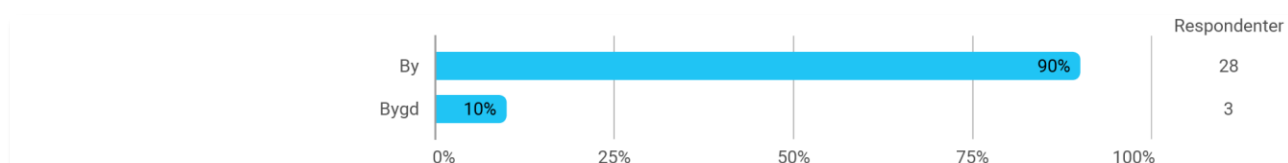
Fagpersonerne har ligeledes et øget opmærksomheden over på både risikofaktorer- og beskyttelsesfaktorer. Dette danner en sammenhængende effekt, da risikofaktorer hos et barn

(såsom mangelfulde sociale kompetencer eller seksuelt bekymrende adfærd), nu har fået øget fokus, på lige fod med beskyttelsesfaktorerne (såsom igennem gode kognitive evner, eller definitionen af positive relationer til barnets nære opvækstmiljø).

Følgende afsnit går videre til Kommuneqarfik Sermersooq.

KOMMUNEQARFIK SERMERSOOQ

Kommuneqarfik Sermersooq, er besvarelsesprocenten mellem byer og bygder, fordelt på hhv. 90 % af fagpersoner bosat i byerne og de resterende 10 % af fagpersoner bosat ved bygderne under kommunen.

Figur 24: Andelen af besvarelsesprocent mellem byer og bygder i Kommuneqarfik Sermersooq.

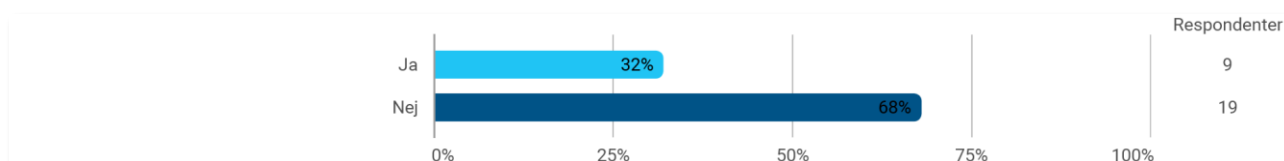
Kommuneqarfik Sermersooq har fire byer tilknyttet og alle fire, undtagen Ittoqqortoormiit, har modtaget opfølgningsskemaet. Bygderne Qeqertarsuatsiaat, Isortoq, Kuummiit, Sermiligaaq, Tiilerilaaq, har ikke modtaget opfølgningsskemaet. Det giver en indikation på at hverken Håndbogen, eller opfølgningsskemaet ikke er nået ud til de fire nævnte bygder.

PROFESSIONEL TVIVL

Følgende afsnit belyser området omkring professionel tvivl, som er defineret ved, når fagpersoner har svært ved at sætte ord på, eller mangler værktøjer til at handle på en mistanke om seksuelle overgreb mod børn.

Både i byer og bygder i Kommuneqarfik Sermersooq, har der været professionel tvivl blandt fagpersoner omkring konkrete handleplaner, når et barn har udvist tegn på at havde været udsat for seksuelle overgreb.

Der er en forskel for fagpersonernes behov for at læse i Håndbogen, når der er opstået mistanke om seksuelle overgreb mod børn. Følgende graf illustrerer andelen af fagpersonernes behov for at læse i Håndbogen fordelt på byer og bygder. 68 % af fagpersoner i byerne har haft behov for at læse i Håndbogen ved professionel tvivl, mens behovet for Håndbogen ved tvivl ikke har været eksisterende ved bygderne.

Figur 25: Fagpersoner ved byernes behov for at læse i Håndbogen ved opstået tvivl om mistanke om seksuelle overgreb mod børn.

Der har været 3 fagpersoner fra bygderne, som ikke har haft behov for at læse i Håndbogen når det angår tvivl ift. udarbejdelse af underretninger, eller ift. viden om børn med seksuelt krænkende adfærd.

Dette kan enten være en indikation på, at bygderne har alle nødvendige kompetencer og viden ift. sagsgangen ved komplicerede sager, eller det kan hænde at fagpersoner måske kan have berøringsangst eller være inhabile i forhold til at handle på tvivl. Hvis det er tilfældet, kan de fagpersoner bryde deres skærpede underretningspligt, og herved være med til at undergrave børnenes rettigheder til, at få støtte ved behov og blive set ved påkrævede fornødenhed.

Nedenstående punkter karakteriserer derfor nogle af de centrale udsagn udelukkende fra fagpersoner i byerne, på hvordan Håndbogen har været brugbar i de situationer, hvor tvivlen er opstået. Afsnittet behandler ikke alle de udsagn som fagpersonerne har beskrevet i datamaterialet, men fokuserer på hhv.: Mindsket tvivl arbejdsgangen til underretning i byerne og øget enighed omkring arbejdsgang til underretninger.

Byer

I datamaterialet figurerer det, at fagpersonerne har haft tvivl, når det omhandler om fagpersonen skal underrette eller ej, ved mistanke om mistrivsel blandt børn. Det betyder, at fagpersonerne har haft behov for at få en mere klar forståelse for Inatsisartut lov nr. 20 af 26. juni 2017 om Støtte til Børn i henhold til § 16, vedrørende skærpet underretningspligt. En fagperson som arbejder på en skole, siger således:

"Ved skærpet underretningspligt har jeg haft tvivl om jeg er berettiget eller ej. Jeg har derfor taget kontakt til politiet direkte fordi jeg ikke vidste hvad jeg ellers skulle gøre ved min tvivl."

Derudover har fagpersonerne også benyttet sig af Håndbogen, ved tvivl om hvordan man sætter ord på, og har haft mangel på værktøjer til at have en samtale ved komplicerede situationer. En fagperson, der arbejder i en døgninstitution, har benyttet sig af Håndbogen ved tvivl og siger således:

"Vi har et barn som ofte får angstanfald. Jeg har før i tiden haft svært ved at håndterer situationen fordi jeg har tvivlet på mine egne evner. Håndbogen har givet mig konkrete idéer og værktøjer til hvordan jeg kan have en dialog med barnet og snakke om følelser."

Fagpersonen viser således et konkret eksempel på Håndbogens funktion ift. at styrke relationen mellem barnet og medarbejderen på døgninstitutionen. En styrket relation mellem barn og fagperson, kan bidrage til at styrke barnets tilknytningsevne, som barnet måske ikke tidligere har oplevet.

Oplevet effekt: Mere viden om underretningspligt og styrket relationer med børn

Skærpet underretningspligt er blevet klart belyst i Håndbogen som *”Ansatte, der arbejder med børn og unge har skærpet pligt til at underrette kommunen, både hvis de har mistanke om, eller har kendskab til, at et barn har behov for særlig støtte⁷”* ved at fagpersonerne i byerne ved Kommuneqarfik Sermersooq læser i afsnittet om deres pligt, øger muligheden for at der sker en konkret handling til fordel for barnet. Den oplevede effekt for fagpersonerne er derfor positiv, da Håndbogen også har været med til at øge interaktionen mellem barn og fagperson. Den øgede interaktion mellem de to parter er med til at styrke relationen til deres fælles fordel. Det er vel og mærke at det oplevede effekt med styrket relations dannelse mellem fagperson og barn udelukkende omhandler byer, og ikke bygderne underlagt i kommunen.

Diverse rapporter udarbejdet af Grønlands Politi⁸ har påpeget af flere omgange, at der findes store mørketal på børn, som har været udsat for seksuelle overgreb. Pga. manglende data fra de nævnte bygder i kommunen, mangler man viden om fagpersonernes evner samt børns trivsel i disse steder. Det anbefales derfor at Håndbogens yderligere implementering har særlig fokus på de mindre bosteder hvor indsamling af data fra fagpersoner har været mislykket.

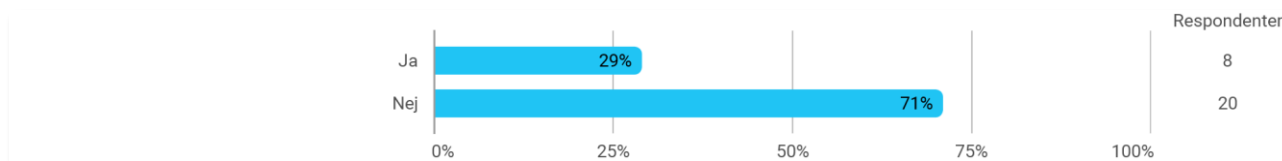
UNDERRETNING

Følgende afsnit belyser området omkring underretninger, som er defineret, som en orientering til kommunen, når et barn har behov for støtte.

De fleste fagpersoner i byerne har ikke haft behov for at få råd og vejledning fra Håndbogen ved tvivl om udarbejdelse af en underretning. 71 % af fagpersonerne i byerne har følt sig selvsikre ved udarbejdelsen af underretningen til myndighederne.

⁷ Side 40 i Killiliisa Håndbogen

⁸ Årsstatistik 2019 – Grønlands Politi
Årsstatistik 2017 – Grønlands Politi

Figur 26: Fagpersoner ved byernes behov for råd og vejledning til udarbejdelse af underretning. Spørgsmål: Har du nogensinde været i tvivl ifm. Og skulle lave en underretning omkring et barn du var bekymret om?

De 29 %, som har haft behov for Håndbogen, har givet udtryk for, hvordan Håndbogen har været behjælpelig i deres arbejde. Nedenstående punkter karakteriserer derfor nogle af de centrale udsagn, udelukkende fra fagpersoner i byerne på, hvordan Håndbogen har været brugbar i situationer, hvor tvivlen er opstået. Afsnittet behandler ikke alle udsagn som fagpersonerne har beskrevet i datamaterialet, men fokuserer på hhv.: Mere afklaring til indhold af underretninger øget enighed omkring arbejdsang til underretninger.

Fagpersonerne i byerne har til tider haft behov for at få en uddybning af, hvad en underretning skal indeholde, samt hvordan den skal udarbejdes. En fagperson på en skole siger:

"Først og fremmest har jeg haft tvivl om hvordan en underretning skulle udarbejdes til kommunen, samt hvad indholdet skulle være i den. For det andet, har jeg været meget i tvivl om, om jeg skulle orientere forældrene eller ej, ved udarbejdelse af underretningerne. Håndbogen har hjulpet mig til at få en afklaring om mine tvivl ift. udarbejdelse af underretninger."

Fagpersonen viser tvivl ift. indholdet af en underretning fra skolen til kommunen, hvor der skal gøre opmærksom på, at et barn kan have behov for særlig støtte. Desuden var vedkommende også i tvivl om forældrene inddrages i processen.

En anden fagperson som arbejder i en skole forklarer, at vedkommende har haft svært ved at tyde hvad barnet har haft behov for at sige til sin lærer. Og fagpersonen har haft tvivl om, hvordan vedkommende skulle hjælpe barnet med at komme videre fra den konkrete situation:

”Håndbogen har været behjælpelig ift. at jeg [som lærer] kan være med til bane vej for barnet til at sprogligøre sine følelser, samt at vide hvordan vi [i skolen] kan være med til at hjælpe barnet til at komme videre til rette støtte og instans.”

Fagpersonen beskriver, at Håndbogen har været behjælpelig ift. et indadvendt barn som han/hun har haft svært ved at få kontakt til. Håndbogen har givet læreren redskaber til at se og være opmærksom på de situationer, hvor børn har brug for hjælp, og tager ansvaret for at barnet får den rette støtte og hjælp ved behov. Derudover har fagpersonen benyttet sig af [vi], som 1. person i flertal, som indikerer en vidensdeling af Håndbogens råd og vejledning.

De 3 fagpersoner fra bygderne, som har modtaget og udfyldt opfølgningsskemaet har indberettet at de ingen tvivl har haft, og derfor beretter, at de ikke haft behov for at læse i Håndbogen omkring arbejdsgangen til udarbejdelse af underretninger.

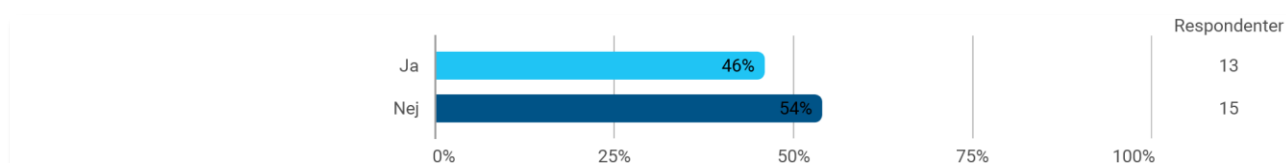
Oplevet effekt: tydeligere forståelse for udarbejdelse af underretninger samt mere lydhør mod børn

Fagpersonerne i byerne har haft nemmere ved at skabe kontakt til børn som har udvist tegn på mistrivsel, ved hjælp af råd og vejledning fra Håndbogen. Det samme gælder, når skolen som instans skal stå sammen for at hjælpe børn ved behov. Den oplevede effekt er tydeligere forståelse for vigtigheden ved en underretning til myndighederne. Desuden er fagpersonerne blevet bedre til at lytte til børnene, og herved skabe og styrket kontakten mellem voksen og barn. Det betyder at Håndbogen har bidraget til at fagpersonerne i byerne har styrket den forebyggende indsats ved at være mere åben for at tale med børnene end før.

SEKSUELT BEKYMRENDE ADFÆRD

Følgende afsnit belyser området omkring seksuelt krænkende adfærd, som er defineret som 'når børn udviser en bekymrende seksualiseret adfærd og har svært ved at forstå grænser'.

I byerne, er der blevet spurgt i opfølgingsundersøgelsen hvorvidt man har haft behov for at få mere viden om børn med seksuelt bekymrende adfærd i Killiliisa håndbogen. Her svarer 46 % af fagpersonerne fra byerne, at de har haft behov til at læse nærmere omkring emnet om børn med seksuelt bekymrende adfærd.

Figur 27: Fagpersoner ved byernes behov for at få mere viden om seksuelt bekymrende adfærd blandt børn. Spørgsmål: Har du haft behov for at læse eller få mere viden om, børn med seksuelt bekymrende eller krænkende adfærd?

Alle de 3 fagpersoner fra bygderne har ikke haft behov for at få mere viden om emnet, og har derfor ikke udfyldt sektionen på selve opfølgingskemaet.

Nedenstående punkter karakteriserer derfor nogle af de centrale udsagn udelukkende fra fagpersoner i byerne, på hvordan Håndbogen har været brugbar i de situationer hvor tvivl om børn med seksuelt bekymrende børn er sket. Afsnittet behandler ikke alle udsagn som fagpersonerne har beskrevet i datamaterialet, men fokuserer på hhv.: Mindsket tvivl og øget handlekompetencer.

En fagperson fra en skole beretter hvordan Håndbogen har været brugbar i situationer, hvor børn har udvist voldsomme udadreagerende adfærd:

"Håndbogen har ligesom fungeret som et løft i kompetenceniveauet, hvor man lærer mere om, hvordan man bedre kan tyde børnenes budskaber, når de gennemgår vredesudbrud. Det kan være så voldsomt at se nogle gange, men nu har jeg nemmere ved at tyde begrundelsen for den adfærd blandt børnene."

Her viser fagpersonen en øget handlekompetence til at gribe ind i børnehøjde ved omstændigheder, hvor barnet mest har behov for det. Det betyder at Håndbogen har været med til at mindske passivitet i forhold til situationer, som kan være komplicerede, men nødvendige for barnet.

En anden fagperson som arbejder i en skole, beretter således:

"Jeg har haft svært ved at vurdere om et barn har været udsat for seksuelle overgreb og derfor råber efter opmærksomhed, eller om barnets seksualiserede og grænseløse adfærd skyldes massivt omsorgssvigt. Håndbogen har hjulpet mig til at distancere og forstå differencen mellem de to scenarier blandt børnene."

Fagpersonen fortæller således at vedkommende nu har fået en bedre viden til at tyde et barn, der måske kan have været udsat for seksuelle overgreb, eller har konkret begrundelse for bekymring der skyldes seksualiseret krænkende adfærd. På døgninstitutionsområdet har en fagperson videregivet Håndbogens indhold omkring seksuelt bekymrende adfærd til en kollega:

"Efter jeg har læst afsnittet i Håndbogen, har jeg videreformidlet viden til min kollega, med henblik på at han/hun kan få den nødvendige viden."

Konkret vidensdeling til kolleger ses som en positiv effekt af Håndbogens funktion, eftersom Håndbogen kan være med til at opdage seksuelle overgreb mod børn så tidligt som muligt. Hvilket også er i overensstemmelse med Håndbogens overordnede formål. Afsnittet omkring seksuelt bekymrende adfærd blandt børn i Håndbogen, har ligeledes skabt mere rummelighed til fagpersonerne. En fagperson fra et børne- og familiecenter fortæller f.eks. at vedkommende er blevet mere åben for at arbejde med børn, som har en seksualiseret adfærd:

"Håndbogen har lært mig at jeg skal være bedre til at lytte til barnet. Ikke nødvendigvis stille så mange spørgsmål, eller krav til barnet, men blot være bedre til at være lydhør for barnet. Det fortalte Håndbogen mig; at lytte er en vigtig egenskab at have."

Oplevet effekt: Mindsket tvivl og øget handlekompetencer

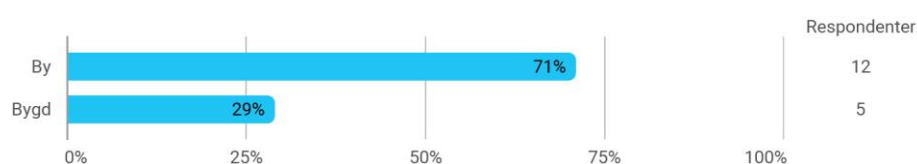
De fleste fagpersoner i byerne har haft gavn af Håndbogen ift. afsnittet omkring seksuelt bekymrende adfærd blandt børn. Den oplevede effekt er, at fagpersonerne ikke længere er passive, når de bliver opmærksomme på et barn med krænkende adfærd. Handlekompetencen er blevet bedre ift. deres observationer og eventuelle tvivl i det daglige arbejde. Derudover ses det tydeligt at indholdet af Håndbogen viderefremmes til andre fagpersoner.

Det tyder på at fagpersonerne generelt har fået større viden og dermed redskaber til at opspore et barn som potentielt kan have været udsat for seksuelle overgreb, eller om et barn har seksuelt krænkende adfærd på baggrund af massivt omsorgssvigt.

På skoleområdet har fagpersonerne berettet Håndbogens oplevede effekter til at have fået større viden, således de er blevet bedre til at opspore udsatte børn. Håndbogens effekter på døgninstitutionsområdet virker til at være i fokus omkring vidensdeling af Håndbogens værktøjer og indhold. På det faglige område med børne- og familiecentre opleves Håndbogens effekter til at vedrøre vigtigheden til at lytte aktivt til børn som udviser seksualiseret adfærd. De oplevede effekter af Håndbogen er i overensstemmelse af Håndbogens formål på mange punkter: at forebygge seksuelle overgreb til at gentage sig, opdage seksuelle overgreb så tidligt som muligt, og ikke mindst handle ved den mindste mistanke eller bekymring for et barn.

KOMMUNE KUJALLEQ

Besvarelsesprocenten mellem fagpersoner i byer og bygder i Kommune Kujalleq, er fordelt henholdsvis 71 % af fagpersoner bosat i byerne, mens de resterende 29 % af fagpersonerne repræsenterer bygderne.

Figur 28: Andelen af besvarelsesprocenten mellem byer og bygder i Kommune Kujalleq.

Der er 4 bygder under kommunen som ikke var modtaget eller udfyldt opfølgningsskemaet: Aappilattoq, Eqalugaarsuit, Saarloq samt Tasiusaq. Dette kan være en indikation for, at Håndbogen ej heller er nået ud til disse bosteder.

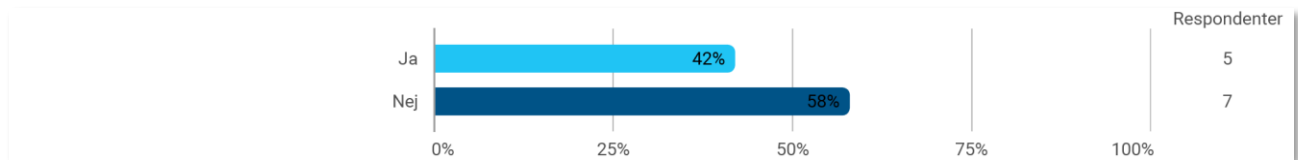
PROFESSIONEL TVIVL

Følgende afsnit belyser området omkring professionel tvivl, som er defineret som, når fagpersoner har svært ved at sætte ord på, eller mangler værktøjer til at handle på en mistanke om seksuelle overgreb mod børn.

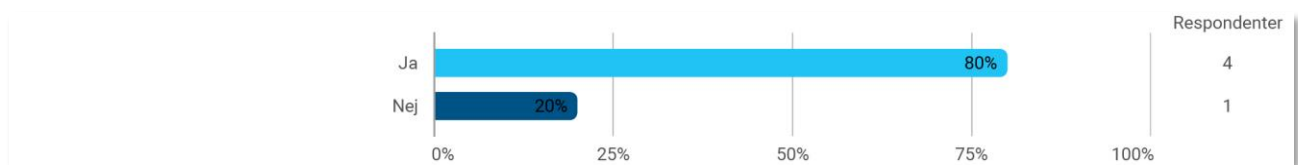
Både i byer og bygder i Kommune Kujalleq, har der været professionel tvivl blandt fagpersoner omkring konkrete handleplaner, når et barn har udvist tegn på at havde været udsat for seksuelle overgreb.

Der hvor forskellen dog er tydelig, er behovet for at læse i Håndbogen ved opstået mistanke om seksuelle overgreb mod børn. Følgende graf illustrerer andelen af fagpersonernes behov for at læse i om Håndbogen fordelt i byer og bygder. 42 % af fagpersonerne i byerne har haft behov for at læse

i håndbogen ved tvivl, mens behovet for Håndbogen ved tvivl ligger noget højere ved bygderne på 80 %.

Figur 29: Fagpersoner i byernes behov for at læse i Håndbogen ved opstået tvivl om mistanke om seksuelle overgreb mod børn. Spørgsmål: Har du haft behov for at læse i Håndbogen i de situationer du har været i tvivl om arbejdsgangen, når et barn har givet tegn på at være udsat for seksuelle overgreb?

Figur 30: Fagpersoner i bygdernes behov for at læse i Håndbogen ved opstået tvivl om mistanke om seksuelle overgreb mod børn. Spørgsmål: Har du haft behov for at læse i Håndbogen i de situationer du har været i tvivl om arbejdsgangen, når et barn har givet tegn på at være udsat for seksuelle overgreb?

Datagrundlaget fra opfølgingsundersøgelsen viser at fagpersoner i bygderne har højere tendens til at være i tvivl om de skal udarbejde en sag om et barn de har en bekymring om.

Nedenstående punkter karakteriserer nogle af de centrale udsagn fra fagpersoner i byer og bygder i Kommune Kujalleq, ift. hvordan Håndbogen har været brugbar i de situationer når der har været tvivl om en sagsgang mod seksuelle overgreb blandt børn. Afsnittet behandler ikke alle udsagn som alle fagpersonerne har beskrevet i datamaterialet, men fokuserer på hhv.: Større viden om underretninger øger handling samt aftabuisering.

Byer

I datamaterialet figurerer der i opfølgingsundersøgelsen, at fagpersonerne har følt sig mere fagligt klædt på til at have den nødvendige dialog med et barn, der har udvist tegn på at være udsat for seksuelle overgreb. En fagperson fra et børn- og familiecenter i en by siger således:

"[Håndbogen har været brugbar] ved tvivl om hvordan man spørger ind til et barn omkring seksuelle overgreb. Der har jeg kigget fra side 18 til 24, som gav mig mulighed for at finde de rette ord til spørgsmålene."

En anden fagperson fra en døgninstitution har benyttet sig af Håndbogen i forbindelse med aftabuivering omkring emnet om seksuelle overgreb:

"[Håndbogen] har været med til at åbne mere op for snak om tegn på at være en mulig [offer for] overgreb. Mere åbenhed er guld værd for os alle, som smitter positivt af hos kolleger, og vil give personalet en bedre mulighed for at kunne hjælpe og støtte vores børn."

Fagpersonen beskriver en styrket vidensdeling og øget samarbejde imellem kollegerne på døgninstitutionen på baggrund af et emne i Håndbogen. Ligeledes har det givet anledning til en debat samt aftabuivering. Udvekslingen af erfaringer, viden og information skaber et styrket fællesskab, som kan være med til at motiverer dagligdagens arbejde med udsatte børn.

Bygder

En fagperson fra en skole har benyttet sig af Håndbogen ift. at blive bedre til at forstå, hvad det er man skal være opmærksom på ved mulige tilfælde af seksuelle overgreb mod et barn:

"Jeg er blevet bedre til at være opmærksom på hvad man skal se efter når der opstår mistanke om overgreb mod et barn."

Denne fagperson giver en indikation på at vedkommende vil være bedre til at opspore, og derfor ikke vil holde sig tilbage for at handle på en mistanke.

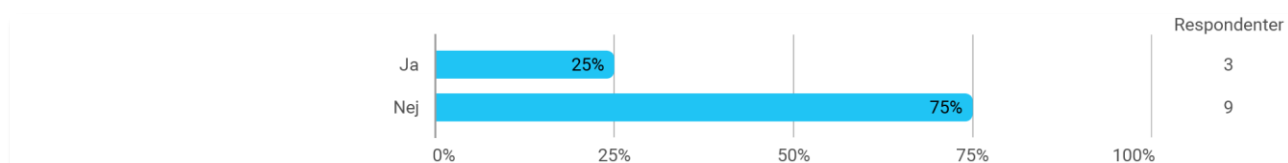
Oplevet effekt: Øget dialog samt aftabuisering

Det er klart at se at Håndbogen har været brugbar både i byer og bygder i Kujalleq, især er fagpersonernes tvivl blevet mindre, og har derfor potentielt har forhøjet det faglige niveau igennem de værktøjer som Håndbogen har at tilbyde. Håndbogen har banet vej for øget dialog mellem fagpersoner, som ligeledes har haft en aftabuiserende effekt omkring emnet der vedrører seksuelle overgreb mod børn.

UNDERRETNING

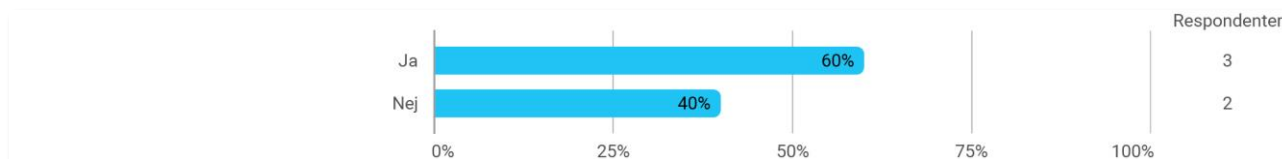
Følgende afsnit belyser området omkring underretninger, som er defineret som, en orientering til kommunen, når et barn har behov for støtte.

I byerne i Kommune Kujalleq, er der i opfølgingsundersøgelsen et spørgsmål om, hvorvidt man har haft behov for at læse Killiliisa Håndbogen i de situationer man har været i tvivl om tilgangen til at lave en underretning. Her svarer 75 % af fagpersonerne fra byerne at man ikke har haft behov for at læse i Håndbogen omkring underretninger. Det betyder desuden at tvivl ifm. at skulle lave en underretning omkring et barn man har været bekymret om, kun ligger hos enkelte fagpersoner i kommunen.

Figur 31: Fagpersoner ved byernes, behov for at læse i Håndbogen ved afsnit omkring udarbejdelse af Underretning. Spørgsmål: Har du haft behov for at læse i Håndbogen i de situationer du har haft tvivl om arbejdsgangen til at lave en underretning?

60 % af fagpersonerne ved bygderne har haft mere behov for at læse i Håndbogen ved tvivl, hvilket giver en indikation på at der er mere behov for viden vedrørende arbejdsgangen ved en underretning til myndighederne.

Figur 32: Fagpersoner ved bygdernes, behov for at læse i Håndbogen ved afsnit omkring udarbejdelse af Underretning. Spørgsmål: Har du haft behov for at læse i Håndbogen i de situationer du har haft tvivl om arbejdsgangen til at lave en underretning?

Nedenstående punkter karakteriserer nogle af de centrale udsagn fra fagpersoner i byer og bygder i Kommune Kujalleq, ift. hvordan Håndbogen har været brugbar i de situationer når tvivl om underretning sker, fordelt på byer og bygder. Afsnittet behandler ikke alle udsagn som fagpersonerne har beskrevet i datamaterialet, men fokuserer på hhv.: Øget viden om pligt til underretning formerer konkrete handlinger

Byer

En fagperson som arbejder i en døgninstitution i en by, siger således:

"Håndbogen giver klare og tydelige forklaringer på en sund seksualitet, hvilket også giver en anledning til at forstå hvad en usund og grænseløs seksualitet blandt børn indebærer. På den måde er det nemmere og vurdere, hvornår en underretning skal foretages i den sammenhæng."

Fagpersonen beskriver således flere eksempler på at Håndbogens formål er blevet indfriet, blandt andet med "at forebygge at børn bliver udsat for seksuelle overgreb, eller at overgrebene gentager sig", og "at opdage seksuelle overgreb mod børn så tidligt som muligt".

Bygder

Fagpersoner i bygderne har givet udtryk for, at Håndbogen har været brugbar ift. at give generelle oplysninger om underretninger, og øget forståelse af det overordnede formål med at foretage underretninger til myndighederne. Derudover har fagpersonerne også fået større viden og dermed redskaber til at se tegn og reaktioner på seksuelle overgreb hos børn. Følgende citat fra en fagperson som arbejder i en skole i en bygd, viser at Håndbogen har været en konkret hjælp til at foretage en underretning:

"Håndbogen har hjulpet ifm. tvivl og skulle lave en underretning omkring et barn jeg var bekymret for ved at give en generel forståelse for og information om underretninger."

En anden fagperson fra en anden bygd har haft svært ved at forstå og læse børn tegn og reaktioner. Fagpersonen siger således:

"Håndbogen har hjulpet mig ifm. min tvivl om at lave en underretning omkring et barn jeg var bekymret for, fordi jeg ikke vidste hvordan børn reagerer ved forskellige fortvivlende situationer. Håndbogen har, ved indførelse af denne viden, fået mig til at forstå at der er grund til bekymring, og derfor grund til en underretning."

Oplevet effekt: Øget handling på baggrund af øget viden om underretninger

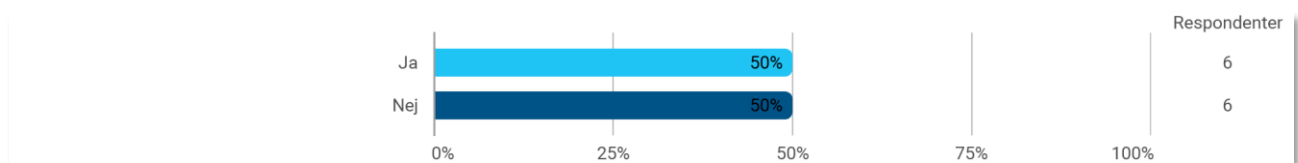
I opfølgingsundersøgelsen har fagpersonerne vurderet hvorvidt Håndbogens afsnit omkring underretning har medført, at fagpersonerne underretter mere på baggrund af øget viden om emnet fra Håndbogen. Afsnittet om underretninger i Håndbogen har derfor haft den effekt med at øge grund til bekymring for et barn som muligvis kan være i risiko for en udsat situation hvor indgriben kan være påkrævet. Det fylder meget i opfølgingsundersøgelsen at, fagpersoner som giver udtryk for at have en passiv holdning før i tiden, når et barn har udvist tegn på bekymring. Det er derfor blevet fremhævet især ved bygderne, at fagpersoner ikke nødvendigvis har udarbejdet en konkret

underretning ved nødvendighed. Håndbogens afsnit og oplysning om vigtigheden af underretninger har haft den effekt med at få lavet konkrete underretninger påsat i gang.

SEKSUELT BEKYMRENDE ADFÆRD

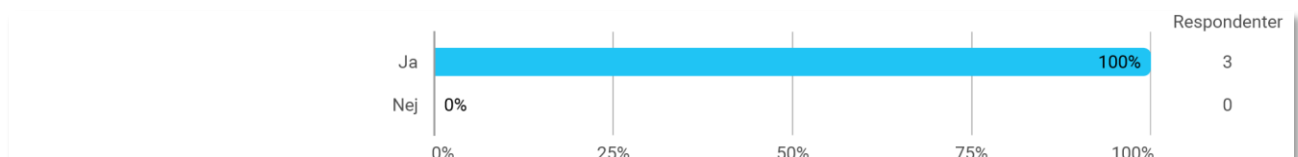
Følgende afsnit belyser området omkring seksuelt krænkende adfærd, som er defineret som 'når børn udviser en bekymrende seksualiseret adfærd og har svært ved at forstå grænser'.

I byerne, er der i opfølgingsundersøgelsen blevet spurgt om, hvorvidt man har haft behov for at få mere viden om børn med seksuelt bekymrende adfærd i Håndbogen. Her svarer halvdelen af fagpersonerne, at de har haft behov for at læse nærmere omkring emnet.

Figur 33: Fagpersoner i byernes behov for at læse om SBA blandt børn. Spørgsmål: Har du haft behov for at læse eller få mere viden om, børn med seksuelt bekymrende adfærd i Killiliisa Håndbogen?

Fagpersonerne ved byggerne har ligeledes haft stort behov for at få mere viden om emnet, da alle fagpersoner, som har modtaget opfølgingseskemaet, har givet udtryk for behovet.

Figur 34: Fagpersoner i bygdernes behov for at lære om seksuelt bekymrende adfærd blandt børn. Spørgsmål: Har du haft behov for at læse eller få mere viden om, børn med seksuelt bekymrende adfærd i Killiliisa Håndbogen?

Nedenstående punkter karakteriserer nogle af de centrale udsagn fra fagpersoner i byer og bygder i Kommune Kujalleq, ift. hvordan behovet for at få nærmere information og viden om børn med seksualiseret adfærd, fordelt på byer og bygder. Afsnittet behandler ikke alle de udsagn, som alle fagpersoner har beskrevet i datamaterialet, men fokuserer på hhv.: Nedbrydelse af tabu om seksuelle overgreb.

Byer

En fagperson fra en døgninstitution beskriver, at afsnittet om seksuelt bekymrende adfærd har givet en øget opmærksomhed i det daglige arbejde:

"Håndbogen har været behjælpelig ifm. Emnet omkring børn med SBA. Jeg kan godt se at man bør have et større fokusområde samt opmærksomhed omkring den adfærd blandt børnene."

En anden fagperson fra en anden døgninstitution beskriver den aftabuiserende effekt, som Håndbogen har haft ift. emnet omkring SBA blandt børn:

"[Håndbogen] belyser tydeligt og åbent om de evt. krænkende adfærd. Endnu et emne som er brugbar i vores daglige behandlingsarbejde. Personalet [i døgninstitutionen] får nyt viden og 'tør' at kunne tale mere åbent om emnet."

Bygder

Alle tre fagpersoner, som har besvaret opfølgningsskemaet, har svaret ja til behovet for at læse nærmere omkring emnet. Håndbogens effekt ved bygderne har ligeledes haft en aftabuiserende effekt. En fagperson som arbejder i en skole, siger således:

"Håndbogen har givet os en anledning til at snakke om problematikken omkring børn med seksuelt bekymrende adfærd blandt børn."

Oplevet effekt: Nedbrydelse af tabu om seksuelle overgreb

Fagpersonerne har beskrevet i opfølgingsundersøgelsen, at emnet omkring seksuelle overgreb førhen har været præget af stort tabu. Ifølge fagpersonernes udsagn i opfølgingsundersøgelsen, er dette emne lige så stille, begyndt at blive modregnet med åbenhed i Kommune Kujalleq. Håndbogen har således bidraget til at nedbryde tabuet i kommunen. Dette skal dog fortsat arbejdes på, således seksuelle overgreb generelt kan blive drøftet åbent i alle samfundslag. Jo mere åbenhed omkring emnet, jo mere kan det bidrage til at forebygge seksuelle overgreb finder sted. Selvom mere åbenhed om seksuelle overgreb mod børn er en positiv effekt, er der stadig lang vej endnu. Emnet omkring seksualiseret adfærd blandt børn er nemlig et relativt nyt emne ifølge fagpersonernes udsagn, hvilket tyder at man også bør afholde mere oplysningskampagner omkring selve emnet.

HOVEDKONKLUSION

Killiliisa Håndbogen er blevet distribueret ud til fagpersoner, faglærte som ufaglærte, på en bred vifte af fagområder, der til dagligt arbejder med børn og unge. Formålet har været at nå ud til alle fagpersoner, som kan være med at bidrage til forebyggelsen af seksuelle overgreb mod børn. For at undersøge, hvordan Håndbogen bliver anvendt og effekten af den, er der blevet sendt et opfølgningsspørgeskema ud til 296 fagpersoner i alt fagpersoner. 151 fagpersoner, hvilket svarer til 51 %, har besvaret opfølgningsundersøgelsen, og resultaterne viser at Håndbogen virker efter hensigten.

Opfølgingsrapporten af Håndbogens virke og oplevede effekter, er blevet undersøgt på landsdækkende basis der tydeligt viser og vurderer, hvorvidt Håndbogen fungerer i overensstemmelse med Håndbogens formål.

Ved udarbejdelsen af Håndbogen blev følgende formål med komponeringen fastlagt:

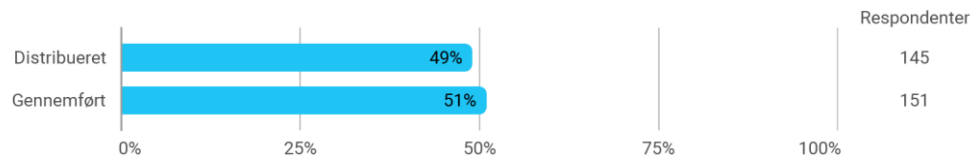
- At forebygge at børn bliver udsat for seksuelle overgreb, eller at overgrebene gentager sig.
- At opdage seksuelle overgreb mod børn så tidligt som muligt.
- At handle ved mistanke eller kendskab til seksuelle overgreb mod børn, så overgrebene stoppes, og børnene får den rette hjælp.

Formålet med opfølgingsrapporten har indebåret følgende områder:

- Afdækning af hvor Håndbogen er blevet modtaget langs kysten og skabe overblik over Håndbogens eventuelle efterspørgsel, eller fortsat mangel på distribuering.
- Vurdere hvorvidt Håndbogen fungerer i overensstemmelse med Håndbogens formål.
- anbefalinger af Håndbogens yderligere forankring på det landsdækkende plan.

Figuren herunder viser, at en opfølgningsundersøgelse for Håndbogen er blevet sendt ud til 296 fagpersoner i hele landet. Ud af de 296 fagpersoner har 151 (hvilket svarer til 51 %) besvaret opfølgningsundersøgelsen med repræsentanter fra alle af landets kommuner. De 296 fagpersoner som har modtaget opfølgningsskemaet, viser ikke det reelle antal fagpersoner som har læst eller modtaget Håndbogen. En besvarelsesprocent på 51 % anses som meget tilfredsstillende og

valideringsværdigt til at udfører en kvalificeret opfølgning og vurdering af Håndbogens effekt på kysten.

Figur 35: Oversigt over besvarelsesprocent over alle kommuner

FORMÅL 1: AFDÆKNING

Opfølgingsrapportens første formål har været at lave en afdækning af Håndbogens distribuering på landsdækkende plan. Afdækningen har påvist, at Håndbogen potentielt stadig mangler at blive distribueret ud til mindre eller mere isolerede bygder i 19 lokalsamfund over alle af landets fem kommuner. Der hvor der mangler besvarelser af opfølgingsundersøgelsen, indikerer nemlig på at Håndbogen ikke er blevet modtaget endnu. Disse steder inkluderer:

1) Avannaata Kommunia:

- a. Qeqertat
- b. Savissivik
- c. Siorapaluk

2) Kommune Qeqertalik:

- a. Niaqornaarsuk
- b. Ikerasaarsuk
- c. Iginniarfik
- d. Ikamiut
- e. Kangerluk

3) Qeqqata Kommunua

- a. Napasoq

4) Kommuneqarfik Sermersooq

- a. Ittoqqortoormiit
- b. Qeqertarsuatsiaat
- c. Isortoq
- d. Kuummiit
- e. Sermiligaaq
- f. Tiilerilaaq

5) Kommune Kujalleq:

- a. Aappilattoq
- b. Eqalugaarsuit
- c. Saarloq
- d. Tasiusaq

Håndbogens formål har været at nå ud til alle der arbejder med børn og unge i Grønland, faglærte som ufaglærte. Afdækningen af Håndbogens distribuering har vist, at der mangler svar af opfølgingsundersøgelsen fra i alt 19 lokalsamfund. Dette giver en indikation på at hverken Håndbogen eller opfølgingsundersøgelsen er nået frem til de steder som listen indeholder ovenover. Afdækningen af Håndbogen viser at ca. $\frac{3}{4}$ af målgruppen af fagpersoner har modtaget Håndbogen på landsdækkende plan. Det betyder at de fleste af målgruppen for Håndbogen, både har modtaget Håndbogen og opfølgningsskemaet efter hensigten.

De resterende $\frac{1}{4}$, eller de 19 lokalsamfund som ikke har besvaret opfølgingsundersøgelsen, har antageligvis heller ikke modtaget Håndbogen. På baggrund af det, anbefales det at disse lokalsamfund bliver kontaktet for at forhører om Håndbogen er nået frem. Hvis ikke Håndbogen er

nået frem, anbefales det at man foretager sig en oplysningskampagne om Håndbogen og dens formål, og tilbyder distribuering af Håndbogen til fagpersonerne.

Det vurderes at der er overensstemmelse mellem det første formål ift. opfølgningen af Håndbogen, netop at udarbejde en konkret afdækning af modtagelsen af Håndbogen samt opfølgningsundersøgelsen på landsdækkende plan.

FORMÅL 2: VURDERING AF HÅNDBOGENS VIRKE

Det andet formål med opfølgningen af Håndbogen er at undersøge 'hvorvidt Håndbogen fungerer i overensstemmelse med Håndbogens formål'. Dette er blevet præsenteret efter fagpersonernes overordnede oplevede effekter af Håndbogen, fordelt på de tre emner som opfølgingsarbejdet også har haft som udgangspunkt:

- 1) [Professionel tvivl](#)
- 2) [Underretning](#)
- 3) [Seksuelt bekymrende adfærd blandt børn](#)

Disse tre emner er blevet udpeget på baggrund af fagpersonernes hovedsagelige besvarelser fra opfølgningsskemaet.

Følgende afsnit belyser Håndbogens effekter fordelt på landets fem kommuner:

Avannaata Kommunia

Ift. tvivl: Øget handlekraft

Fagpersonernes øgede handlekraft ved tvivl har haft en positiv oplevet effekt i forhold til det daglige arbejde, og vurderes til at øge forståelsen for børnenes behov. Den øgede opmærksomhed fra fagpersonerne i Avannaata Kommunia, giver en indikation på øget handlen ved mistanke på baggrund af værktøjerne fra Håndbogen. Håndbogen er således handleanvisende efter hensigten i Avannaata Kommunia, i forhold til fagpersonernes øget handling ved opstået tvivl.”

Ift. underretning: Ensomhed blandt fagpersoner i bygderne

Det fremhæves flere steder i datamaterialet, at fagpersoner bosat ved de mindre eller isolerede bosteder i Avannaata Kommunia, giver udtryk for ensomhed og udbrændthed. Selvom Håndbogen har bidraget til at understøtte og vejlede fagpersonernes håndtering af underretninger, anbefales der en særskilt etablering af Håndbogens yderligere implementering, som har fokus på de mindre bosteder ved kommunen. Anbefalingen går ud på enten en grundig sidemandsoplæring, eller et kursus af Håndbogen. Derudover anbefales der en oplysningskampagne omkring formålet med supervision, eventuelt i tæt samarbejde med det Centrale Rådgivningsenhed. Dette anbefales på baggrund af flere fagpersoner som påpeger en ahaoplevelse, når de har læst om formålet om supervision eller faglig sparring i Håndbogen.

Ift. seksuelt bekymrende adfærd blandt børn: Generel mangel på viden om emnet

Opfølgingsundersøgelsen viser at fagpersoner bosat både i byer og bygder i Avannaata Kommunia, har et højere behov for få viden om seksuelt bekymrende adfærd blandt børn. Fagpersoner ved byerne har benyttet sig mere af Håndbogen, som en god påmindelse eller genopfriskende viden, mens fagpersonerne ved bygderne har opfattet emnet som nyt og udbytterigt viden til det forebyggende arbejde, eller har givet konkrete værktøjer til at håndtærer mulige tilfælde.

Håndbogen har derfor bidraget til at øge opmærksomheden omkring aktuelle eller potentielle sager om børn med seksuelt krænkende adfærd generelt i Avannaata Kommunia.

Datamaterialet fra opfølgingsundersøgelsen har vist, at der er generelt mangel på viden om seksuelt bekymrende adfærd blandt børn. Med afsæt i ovenstående punkter, kan man med fordel drøfte konkretisering i de yderligere tiltag for implementeringen af Håndbogen. Dette er især vigtigt for fagpersonerne i bygderne, således man bedst muligt kan understøtte arbejdet i at styrke håndtæringen af sager vedrørende børn med seksuelt krænkende eller bekymrende adfærd.

Ud fra opfølgingsundersøgelsens resultater kan det konkluderes at Håndbogen giver fagpersoner, der daglig arbejder med børn og unge i Avannaata Kommunia, viden og redskaber til at arbejde med børn som udviser seksuelt bekymrende adfærd.

Kommune Qeqertalik

Ift. tvivl: Øget opsporing

I byerne har Håndbogen betydet fagpersonernes øget opsporing af børn der mistrives. I bygderne er det oplevede effekt af fagpersonerne, mindre berøringsangst og øget handlekraft når det angår komplicerede sager der vedrører seksuelle overgreb mod børn.

Fagpersonerne har nævnt at der er tvivl ift. at handle ved komplicerede situationer, hvor barnet har udvist tegn på bekymring. Dette gælder især ved bygderne. Med afsæt i disse punkter, anbefales en afvikling af kontinuerlig undervisning, eller sidemandsoplæring af Håndbogen, eventuelt i tæt samarbejde med Den Centrale Rådgivningsenhed.

Ift. underretning: Øget viden om skærpet underretningspligt

Opfølgingsundersøgelsen viser at Håndbogen har resulteret i at fagpersonerne er mere opmærksomme på at underrette pga. øget viden om skærpet underretningspligt. Det øgede

omstillingsparathed på baggrund af mere viden om skærpet underretningspligt, gælder især for fagpersoner der arbejder på skoleområdet. Denne positive effekt skyldes blandt andet ved Håndbogens særskilt afsnit om Skærpet Underretningspligt, hvor der er blevet belyst meget klart de strafbare følger ved forsømmelse af brugen af sin underretningspligt.

Ift. seksuelt bekymrende adfærd blandt børn: Ikke længere et frygtet emne

Opfølgingsundersøgelsen har påvist flere af fagpersonernes udsagn om, at emnet omkring seksualiseret adfærd blandt børn før har været et frygtet emne. Fagpersonernes udsagn og budskaber har givet en indikation på at det frygtede emne nu er blevet erstattet med rummelighed for målgruppen, som er blevet en realitet ved at indhente viden om emnet i selve Håndbogen. Det betyder at fagpersonerne har manglet viden om emnet i Qeqqatalik Kommune, som nu har fået nye værktøjer til at have en mere åben dialog om emnet til både kolleger, men også med børn som har det seksuelt bekymrende adfærd. På baggrund af ovenstående kan det konkluderes at Håndbogen virker efter hensigten.

Qeqqata Kommunua

Ift. tvivl: Ingen tvivlsomhed

Resultaterne fra opfølgingsundersøgelsen peger på at fagpersonerne generelt i Qeqqata Kommunua med få undtagelser, ikke har svært ved at sætte ord på eller mangler værktøjer til at til at handle ved mistanke om seksuelle overgreb mod børn.

Ift. underretning: Klart og tydeligt beredskab

Qeqqata Kommunua har ifølge de indsamlede data fra opfølgingsundersøgelsen, en klar forståelse for arbejdsgange ift. mistanke om mistrivsel generelt blandt børn.

Ift. seksuelt bekymrende adfærd blandt børn: Øget opmærksomhed for risiko- og beskyttelsesfaktorer

I de større byer i Qeqqata Kommunia, har afsnittet omkring seksuelt bekymrende adfærd haft effekten ved at tydeliggøre sund og bekymrende seksualitet blandt børn, mens fagpersoner i bygderne er ved at få en forståelse for emnet.

Fagpersonerne har givet deres enstemmigt udsagn til mangel på åbenhed og viden om seksuelt bekymrende adfærd blandt børn. Citaterne fra opfølgingsundersøgelsen giver en stærk indikation på at der nu er ved at være en holdningsændring ift. målgruppen, hvilket konkluderes til at være i overensstemmelse med Håndbogens formål med at handle ved mistanke.

Fagpersonerne har ligeledes øget opmærksomheden for både risikofaktorer- og beskyttelsesfaktorer, hvilket danner en gensidig fordel da risikofaktorer hos et barn (såsom mangelfulde sociale kompetencer eller seksuelt bekymrende adfærd), nu har fået øget fokus, på lige fod med beskyttelsesfaktorerne (såsom igennem gode kognitive evner, eller definitionen af positive relationer til barnets nære opvækstmiljø).

Kommuneqarfik Sermersooq

Ift. tvivl: Øget relations dannelse mellem fagperson og barn

Det oplevede effekt af Håndbogen for fagpersonerne i Kommuneqarfik Sermersooq, er en øget interaktion mellem barn og fagperson. Den øgte interaktion mellem fagpersoner og socialt udsatte børn skyldes det øget forståelse for skærpet underretningspligt, som er blevet belyst i Håndbogen. Ved at fagpersonerne læser i afsnittet om deres skærpet underretningspligt, øger det til en konkret handling til fordel for barnet.

Ift. underretning: Styrket forebyggende indsats

Fagpersonerne i ved byerne i Kommuneqarfik Sermersooq har haft nemmere ved at skabe kontakt til børn som har udvist tegn på mistriivsel, ved hjælp af råd og vejledning fra Håndbogen. Det samme gælder når skolen som instans skal stå sammen for at hjælpe børn ved behov. Det oplevede effekt er tydeligere forståelse for vigtigheden af underretninger til myndighederne, samt fagpersoner som er blevet bedre til at lytte til børnene, og hermed at skabe og styrke kontakt mellem voksen og barn. Det betyder desuden at Håndbogen har bidraget til, at fagpersonerne i byerne har styrket det forebyggende indsats, blot ved at være mere åben for at tale med børnene end før.

Ift. seksuelt bekymrende adfærd blandt børn: Øget observationer resulterer i øget handling

Langt de fleste fagpersoner fra Kommuneqarfik Sermersooqs byer har haft gavn af Håndbogen ift. Afsnittet omkring seksuelt bekymrende adfærd blandt børn. Den oplevede effekt er, at fagpersonerne ikke længere er handlingslammede når man bliver opmærksom på et barn med seksuelt krænkende adfærd, men at handlekraften er blevet forhøjet på baggrund af øget observationer. Derudover har der været konkrete udsagn om videreformidling af den viden som Håndbogen har af indhold, til andre fagpersoner.

På skoleområdet har fagpersonerne berettet Håndbogens oplevede effekt til at opspore børn med seksuelt bekymrende adfærd. På døgninstitutionsområdet har fagpersonerne delt deres viden med kollegaerne. På det faglige område med børne- og familiecentre opleves Håndbogens effekter til at vedrøre vigtigheden til at lytte aktivt til børn som udviser seksualiseret adfærd. Disse begrundelser af de oplevede effekter af Håndbogen er i overensstemmelse af Håndbogens formål på mange punkter: at forebygge seksuelle overgreb til at gentage sig, opdage seksuelle overgreb så tidligt som muligt, og ikke mindst handle ved den mindste mistanke eller bekymring for et barn.

Kommune Kujalleq

Ift. tvivl: Tvivl erstattet med handling

Håndbogens værktøjer har været brugbare både i byer og bygder i Kommune Kujalleq, hvor tvivl er blevet erstattet med konkret handlekraft. Derudover har fagpersonerne ved den sydligste kommune oplevet at Håndbogen har haft en aftabuiserende effekt på emnet om seksuelle overgreb mod børn.

Ift. underretning: Øget underretning

Fagpersoner underretter mere på baggrund af øget viden om skærpet underretningspligt fra Håndbogen.

Ift. seksuelt bekymrende adfærd blandt børn: Aftabuisering om emnet

Fagpersonerne i Kommune Kujalleq har givet udsagn om at seksuelle overgreb ikke længere er et stærkt tabuiseret emne. Der hvor fagpersonerne dog ser en fortsat udfordring er, synet på børn med seksuelt bekymrende adfærd. Emnet ses stadig som et tabubelagt emne som kan skyldes uvidenhed. Med afsæt i det bør man styrke belysning og mere oplysningskampagne omkring emnet, ikke kun for fagpersoner, men til samfundet generelt.

Det tredje og sidste formål med opfølgningen af Håndbogen var at få et konkret fingerpeg i det videre proces Håndbogens yderligere implementering og forankring i form af konkrete anbefalinger. Med afsæt at kommunernes oplevede effekter ovenover, er disse blevet nøje nævnt ovenover.

FORMÅL 3: ANBEFALINGER

Det tredje og sidste formål med opfølgingsrapporten af Håndbogen er, at indsamle anbefalinger til Håndbogens forankring, og det videre arbejde på det langsigtet og landsdækkende plan. Dette afsnit præsenterer derfor fem særskilte anbefalinger til Håndbogens yderligere implementering:

Særskilt opmærksomhed for bygder

Håndbogens yderligere tiltag til forankring og implementering, som har fokus på bygder hvor en grundig sidemandsoplæring eventuelt kan være et punkt på dagsordenen. Her gælder det især indenfor emnet omkring børn med seksuelt krænkende eller bekymrende adfærd. En kontinuerlige undervisning, eller sidemandsoplæring af Håndbogen anbefales, eventuelt i tæt samarbejde med Den Centrale Rådgivningsenhed.

Øget opmærksomhed om sund seksualitet

Fagpersonerne har øget deres opmærksomhed ikke kun for risikofaktorerne, men også beskyttelsesfaktorerne. Det er væsentligt at man som fagperson ikke kun har fokus på barnets mangelfulde sociale kompetencer eller seksuelt bekymrende adfærd (i.e. risikofaktorer), men særdeleshed også har fokus på barnets sunde seksualitet og gode kognitive evner (i.e. beskyttelsesfaktorer). De to faktorer danner en gensidigt virkende effekt, fordi barnets trivsel bedre kan forbedres hvis begge faktorer bliver belyst, og ikke kun har øjne på barnets negative sider.

Mere generelt oplysningskampagne om børn med seksuelt bekymrende adfærd

Fagpersonerne i Kommune Kujalleq har givet udsagn om at seksuelle overgreb ikke længere er et stærkt tabuiseret emne. Der hvor fagpersonerne dog ser en fortsat udfordring er, synet på børn med seksuelt bekymrende adfærden. Emnet ses stadig som et tabubelagt emne som kan skyldes

uvidenhed. Med afsæt i det bør man styrke belysning og mere oplysningskampagne omkring emnet, ikke kun for fagpersoner, men til samfundet generelt.

Yderligere forankring af Håndbogen via uddannelsesinstitutioner

Det anbefales at den yderligere forankring af Håndbogen også kan realiseres ved at implementerer Håndbogen ved diverse uddannelsessteder såsom: SPS, PI, Ilisimatusarfik/socialrådgiveruddannelsen.

Evaluering af Håndbogens virke

På længere sigt anbefales det at der laves en konkret evaluering af Håndbogens virke langs kysten, for at vurderer om kompetenceniveauet blandt andet, er steget og for at vurderer om professionel tvivl blandt andet et blevet mindsket.

LITTERATURLISTE

Håndbog til fagpersoner om seksuelle overgreb (2019)

Naalakkersuisut's strategi mod seksuelle overgreb 2018 - 2022 (2018)

Hjortebjerg, N. (2017): Risiko- og beskyttelsesfaktorer. Socialstyrelsen Danmark.

Grønlands Politi (2017): Årsstatistik

Grønlands Politi (2019): Årsstatistik

Inatsisartutlov nr. 20 af 26. juni 2017 om støtte til børn. Nuuk. Naalakkersuisut.

Børne- og socialministeriet (2020): Samspil og relationer i det pædagogiske læringsmiljø. Danmarks evalueringsinstitut.

MIO (2020): Kommune Qeqertalik - Børnetalsmandens rejserapport fra Kommune Qeqertalik, 2019. Nuuk.